

LIETUVOS RESPUBLIKOS PENKIOLIKTOJI VYRIAUSYBĖ

PIRMOJI VYRIAUSYBĖ IŠSILAIKIUSI VISĄ KADENCIJĄ ATISISVEIKINO SU PREZIDENTE

Andrius Kubilius, Ministras pirmininkas, Audronius Ažubalis, Užsienio reikalų ministras, Arūnas Gelūnas, Kultūros reikalų ministras, Donatas Jankauskas, Socialinės apsaugos ir darbo ministras, Rasa Juknevičienė, Krašto apsaugos ministrė, Gediminas Kazlauskas, Aplinkos ministras, Eligijus Masiulis, Susisiekimo ministras, Raimundas Palaitis, Vidaus reikalų ministras, Arvydas Sekmokas, Energetikos ministras, Kazys Starkevičius, Žemės ūkio ministras, Gintaras Steponavičius, Švietimo ir mokslo ministras, Remigijus Šimašius, Teisingumo ministras, Ingrida Šimonytė, Finansų ministrė, Raimondas Šukys, Sveikatos apsaugos ministras ir Rimantas Žylius, Ūkio ministras. Nuotraukoje trūksta Žemės ūkio ministro Kazio Starkevičiaus.

Dž. Barysaitės nuotr.

NAUJAJAME SEIME - 26 MILIJONIERIAI

Vilnius, spalio 31 d. (delfi.lt). Į naująjį Seimą, pagal Vyriausiajai rinkimų komisijai (VRK) visų rinkimų kandidatų pateiktas turto ir pajamų deklaracijas, pateko 26 milijonieriai. Daugiausia jų - po 8 - Darbo ir Socialdemokratų partijose.

Turtingiausias Seimo narys - Darbo partijos vadas Viktor Uspaskich, kuris privalomo registruoti turto, vertybinių popierių, meno kūrinių ir juvelyrinių dirbinių, piniginių lėšų bei suteiktų paskolų deklaravo už kiek daugiau negu 60 mln. litų.

Toliau Darbo partijos milijonierių sąrašė už V. Uspaskich, deklaravusio turto už 60,04 mln. litų, rikiuojasi dar 7 milijonieriai - Vilniaus savivaldybės tarybos narys, buvęs europarlamentaras Šarūnas Birutis (deklaravo turto už 5,76 mln. litų), Vilniaus vicemeras Jonas Pinskus (2,04 mln.), jo žmona Živilė Pinskuvienė (1,67 mln.), Vydas Gedvilas (1,65 mln.), Kęstutis Daukšys (1,47 mln.), buvęs socialliberalų vadas Artūras Paulauskas (1,16 mln.), Dangutė Mikutienė (1,06 mln.) ir Sergejus Ursulas (1,05 mln.).

Tarp socialdemokratų milijonierių „pirmauja“ jau ne

kartą į Seimą rinktas Bronius Bradauskas, kurio turtas vertinamas 24,91 mln. litų. Už jo rikiuojasi Darius Petrošius (1,65 mln.), Arvydas Mockus (1,35 mln.), Artūras Skardžius (1,23 mln.), Marija Aušrinė Pavilionienė (1,19 mln.), Vilija Blinkevičiūtė (1,17 mln.), Vytenis Povilas Andriukaitis (1,17 mln.) ir Giedrė Purvaneckienė (1,09 mln.).

Keturi milijonieriai - Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų sąrašė. Tai - žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius, deklaravęs turto už 1,60 mln. litų, operos solistas Vytautas Juozapaitis (1,16 mln.), Mantas Adomėnas (1,01 mln.) ir Rokas Žilinskas (1,00 mln.).

Tris milijonierius į Seimą deleguoja „Tvarka ir teisingumas“. Tai - Kęstutis Bartkevičius, deklaravęs turto už 2,01 mln. litų, Kęstas Komskis (1,40 mln.) ir Vytautas Kamblevičius (1,27 mln.).

Į Seimą išrinkti ir du Liberalų sąjūdžiui priklausantys milijonieriai - Kęstutis Glaveckas, deklaravęs turto už 3,69 mln. litų, ir Eugenijus Gentvilas, deklaravęs turto už 1,01 mln. litų.

Vienas milijonierius į

Seimą pateko kaip „Drąsos kelio“ sąrašo narys - Valdas Vasiliauskas, kurio turtas vertinamas 1,48 mln. litų.

Vienmandatėse apygardose išrinkti 9 milijonieriai - penki socialdemokratai (V. P. Andriukaitis - Žirmūnų apygardoje, B. Bradauskas - Kaišiadorių-Elektrenų, A. Mockus - Saulės, D. Petrošius - Tauragės, A. Skardžius - Šilutės-Pagėgių), du „darbiečiai“ (Š. Birutis - Ignalinos-Švenčionių ir S. Ursulas - Naujosios Vilnios), vienas konservatorius (K. Starkevičius - Pramonės) ir vienas „tvarkietis“ (K. Bartkevičius - Mažeikių).

Likę milijonieriai į Seimą pateko per partijų sąrašus daugiamandatėje apygardoje.

2011 m. daugiausia pajamų gavę VRK pateiktoje deklaracijoje nurodė B. Bradauskas (2,97 mln. litų), V. Uspaskich (1,65 mln. litų) ir K. Daukšys (1,05 mln. litų).

Beveik visų likusių milijonierių metinės pajamos svyruoja nuo 25,8 tūkst. litų (D. Petrošiaus) iki 329,8 tūkst. litų (V. Blinkevičiūtės). Išskirtinė - tik „darbietė“ Ž. Pinskuvienė, kuri nurodė, kad per metus gavo tik 4,9 tūkst. litų pajamų.

Paklaustas, ar neįžvelgia

NAUJA VYRIAUSYBĖ - BE TEISIAMŲJŲ SUOLE ESANČIOS PARTIJOS

Vilnius, spalio 29 d. Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė pradėjo konsultacijas su daugiausiai Seimo rinkimuose mandatų iškovojusių partijų lyderiais. Derybas dėl koalicijų formavimo pradedantiems politikams šalies vadovė išskėlė sąlygą - Vyriausybės formavime negali dalyvauti teisiųjų suole esanti partija.

„Vyriausybės formavime negali dalyvauti partija, kuri įtariama rinkimuose padariusi daugiausiai šurkščių pažeidimų, įtariama dėl juodosios buhalterijos ir neskaidrios vei-

klos ir kurios partijos vadovai yra kaltinamieji baudžiamojoje byloje. Todėl palaikysiu tik tą politinę jėgą, kuri galės suformuoti daugumą be teisiųjų suole esančios Darbo partijos“, - sako prezidentė.

Šiuose Seimo rinkimuose užfiksuotas grėsmingas pažeidimų skaičius, pradėti 27 ikiteisminiai tyrimai, iš jų 18 dėl rinkėjų papirkėjimų, iš kurių - 10 dėl Darbo partijos kandidatų. Šalies vadovė skubos tvarka teikia pataisas, kurios sugriežtins atsakomybę už rinkėjų papirkėjų.

Prezidentės spaudos tarnyba

pajamų slėpimo kai kurių Darbo partijos narių deklaruotose itin mažose pajamų sumose, V. Uspaskich yra sakęs, kad galbūt didžiąją dalį jų pajamų sudaro dividendai.

„Gal žmonės bando daryti ir gauti dividendus, jei turi savo įmones. Reikia žiūrėti. Aš galiu sau pasidaryti nedidelį atlyginimą, bet gauti per dividendus. Paprastas dalykas“, - praėjusią savaitę teigė V. Uspaskich.

Didžiausią pajamų mokesčio sumą 2011 m. valstybei sumokėjo B. Bradauskas - 574,6 tūkst. litų. Daugumos

būsimų Seimo milijonierių - 21 iš 26 - per metus sumokėtas pajamų mokestis svyruoja nuo 2,6 tūkst. litų (A. Paulausko) iki 40,4 tūkst. litų (V. Vasiliausko).

Pajamų mokesčio 2011 m. Lietuvos valstybei nemokėjusios nurodo Ž. Pinskuvienė ir europarlamentarė V. Blinkevičiūtė. Tik 907 litus pajamų mokesčio sumokėjo S. Ursulas, nors jo deklaruotos metinės pajamos - 292 tūkst. litų. V. Uspaskich deklaruota metinė pajamų mokesčio suma irgi nėra itin didelė - 6,9 tūkst. litų.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvoje rugsėjo pirmą dieną gyveno jau tik 2 milijonai ir 988 tūkstančiai žmonių. Dar praėjusį pavasarį buvo skaičiuojama 3 mln. 43,4 tūkst. nuolatinių gyventojų. Bet nuo 2012 metų pradžios žmonių sumažėjo 19,3 tūkstančiai. Priežastys - emigracija ir natūralus mirtingumas. Optimizmo nedaug, bet dar negalima sakyti, kad Lietuva išnyks. Lietuvoje gyvena 154 tautybių žmonės. 84,2 procentai lietuvių, 6,6 procentai lenkų, 5,8 proc. rusų, 1,2 proc. baltarusiai, skelbia Lietuvos Statistikos skyrius.

Seimo Užsienio reikalų komitetas, vadovaujamas E.Zingerio, pasiūlė buvusiam Seimui 2013-uosius paskelbti Vilniaus geto atminimo metais. Kitų metų rugsėjį bus 70 metų, kai okupacinė nacių kariuomenė likvidavo getą. Seimas jau yra paskelbęs švietimo reformos pradininkės Meilės Lukšienės, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą ir 1863 metų sukilimo metais. Seime liko įregistruotas siūlymas 20-uosius paskelbti Klaipėdos krašto atgavimo metais.

„**Ši byla** tęsis metų metus“, — pasakė Londone gyvenantis buvęs „Snoro“ banko pagrindinis akcininkas Vladimir Antonov, kurį Lietuvos prokurorai įtaria nusikaltimais ir siekia, kad jis būtų kuo greičiau perduotas Lietuvai. „Mes su Raimundu Baranausku, buvusiu banko prezidentu, nusprendėme bylinėtis Anglijoje, nes tikime, kad čia teismai nepriklausomi. Mūsų priešininkai kas mėnesį išleidžia po 5 milijonus litų karui prieš mane ir R. Baranauską“.

„**Londone vos** prieš metus apsigyvenęs rusas V.Antonov buvo priskiriamas prie 200 turtingiausių Rusijos piliečių ir 400 Jungtinės Karalystės turtuolių. Jis buvo keliasdešimties įvairių kompanijų, bankų, sporto žiniasklaidos organizacijų bent devyniose valstybėse savininkas arba pagrindinis akcininkas: nuo vieno seniausio Anglijos futbolo klubų „Portsmouth“ ir Olandijos sportinių automobilių firmos iki Panamos „Banco Transatlantico“ ir Lietuvos banko „Snoras“. JAV federalinis tyrimų biuras ir Švedijos saugumo agentūra jau prieš trejus metus turėjo rimtų abejonių dėl jo verslo švarumo. Lietuvos generalinė prokuratūra išdavė 2011 m. lapkričio 22 d. Europos arešto įsakymą jam ir jo verslo partneriui R. Baranauskui. Abu pripažinti įtariamaisiais dėl „Snoro“ turto pasisavinimo stambiu mastu ir dokumentų klastojimu. Londone jie buvo suimti, tačiau šiuo metu yra laisvi, bet jų teisės apribotos.

Europos Parlamento pirmininkas Martin Schultz pareiškė, kad „savo valstybę lietuviai dažnai linkę vertinti kritiškai. O iš šalies žiūrint Lietuva kartais atrodo esanti pavyzdys, kaip reikėtų dirbti. „Tai didžios istorijos šalis, kurios kultūra dažnai nepakankamai įvertinama kaimynų ir kitų Europos šalių“. 2013 metais Lietuva pirmininkaus Europos Sąjungos Tarybai. Ta proga jis pareiškė: „siūlau dirbti taip pat disciplinuotai kaip dirbama Lietuvos viduje. Pastebėjau, kad visose Baltijos šalyse ne daugžodžiaujama, o imamas veiksmų. Tai man daro didelį įspūdį. Todėl mano patarimas toks - Europoje darykite tai, ką darote savo šalies viduje, ir viskas pavyks“.

54 Seimo nariai savo parašais pareikalavo, kad į lapkričio 6 d. Seimo plenarinio posėdžio darbotvarkę būtų įtrauktas **paklausimo Konstituciniam Teismui (KT) projektas dėl ženklių Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų**. Kad klausimas būtų privalomai svarstomas, užtenka surinkti 47 Seimo narių parašus. Seimo narys, **Tautininkų sąjungos pirmininkas Gintaras Songaila** jau spalio 30 d. Seime įregistravo patobulintą Seimo nutarimo dėl paklausimo Konstituciniam Teismui projektą. Šis projektas numato kreipimąsi į KT dėl išaiškinimo, ar spalio 14 d. vykę Seimo rinkimai daugiamandatėje apygardoje bei kai kuriose vienmandatėse apygardose gali būti laikomi teisėtais, t. y. ar balsų pirkimai bei kiti šiurkštūs Seimo rinkimų įstatymo pažeidimai leido Vyriausiajai rinkimų komisijai (VRK) nustatyti esminius rinkimų rezultatus. Įstatymas numato, kad esminiai rinkimų rezultatai daugiamandatėje rinkimų apygardoje gali būti patvirtinti tik tuo atveju, jei neginčijamų rezultatų paklaida neviršija vieno mandato.

Lietuvos Generalinėje prokuratūroje pradėta tyrimą dėl galimo kalinių balsų pirkimo Darbo partijos naudai stabdo vieno įtariamojo dingimas. Prokurorai turi duomenų, kad slaptame įrašė dėl kalinių balsų už „darbiečių“ kandidatus besiderantis Eugenijus Maciulevičius seka partijos pirmininko Viktor Uspaskich keliais – prasidėjus tyrimui pabėgo į Rusiją. „Taip, yra tokių duomenų, kad vienas iš mums įdomių asmenų, kurį mes norėtume apklausti, šiuo metu yra ne Lietuvoje. Jis nėra apklaustas, nes mūsų duomenimis, jis yra Rusijoje, ir pas mus jis neatvyksta. Mes norėtume jį apklausti įtariamuoju“, — sakė prokuroras Mindaugas Dūda. Tyrimas įstrigo, nes prokurorai negali prašyti tarptautinės pagalbos ir priversti E. Maciulevičiaus grįžti į Lietuvą duoti parodymų.

Šiandien Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento rinkimai. Respublikonų partijos kandidatai: Atstovų rūmų narys Paul D. Ryan ir buvęs Massachusetts gubernatorius Mitt Romney (d.) rinkiminės kelionės metu Colorado valstijoje. NY

BLOKAVO REFERENDUMĄ DĖL „NEPILIEČIŲ“

Latvijos rusakalbių aktyvistų pastangos automatiškai įgyti pilietybę lapkričio 1 d. patyrė rimtą nesėkmę - referendumas šiuo klausimu buvo blokuotas.

Latvijos centrinė rinkimų komisija šešiais balsais prieš du atmetė peticiją, kuri, savo ruožtu, tikriausiai būtų sudariusi sąlygas normaliam plebiscitui.

Automatiškos pilietybės šalininkai per preliminarį kampaniją jau surinko daugiau kaip 12 tūkst. parašų. Tačiau jiems reikėjo Centrinės rinkimų komisijos pritarimo, kad būtų galima pradėti rinkti daugiau kaip 10 proc. Latvijos rinkėjų parašus - maždaug 100

tūkst., su kuriais jie galėtų priversti surengti referendumą.

Komisija nusprendė, kad bandymas automatiškai suteikti pilietybę neatitinka esminių Latvijos konstitucijos elementų.

Daugiausia etniniams rusams ir rusakalbiams atstovaujanti partija „Už žmogaus teises vieningoje Latvijoje“ (UŽTVL), kuri surengė parašų rinkimo kampaniją, nurodė, kad apskūs šį sprendimą. Viena šios kairuoliškos partijos vadovių, europarlamentarė Tatjana Ždanok, pareiškė, jog šis sprendimas rodo, kad yra „didelis atotrūkis tarp žmonių ir valdžios“.

Maždaug 300 tūkst. iš 2 mln. Latvijos gyventojų yra

priskiriami „nepiliečiams“.

Bendrai rusakalbiai, tarp jų ir tie, kurie turi Latvijos pilietybę, sudaro maždaug trečdalį visų šalies gyventojų.

Nepiliečiai gauna specialius pasus, kuriais galima naudotis keliaujant, pirmiausia - Europos Sąjungoje, į kurią Latvija įstojo 2004 metais. Tokį nepiliečio statusą dažnai kritikuoja Rusija.

Tačiau Latvijos valdžia tvirtina, kad natūralizacijos procesas, be kitų dalykų apimantis ir kalbos egzaminus, yra nesudėtingas ir kad nepiliečiai turėtų jį atlikti.

Panaši kampanija 2011 metais - už rusų kalbos paskelbimą valstybine greta latvių kalbos - per plebiscitą patyrė didelį pralaimėjimą. LRT

MŪSŲ DIENŲ RUSIJOS STALINISTAI PAMIRŠO DIKTATŪROS PAMOKAS

Rusijos premjeras Dmitrij Medvedev mūsų dienų stalinizmą vadina klaida, būdinga tiems, kuriems nebegresia diktatūra. „Meilė mirusiems tironams - įprasta žmonių klaida. Labai patogu būti stalinistu, suprantant, kad tavęs neateis išsivesti naktį. Ir kad kabinetų tyloje niekas pieštuku nebetvirtina sušaudomų asmenų sąrašų“, - D.Medvedev atsakė į komentarus socialiniame tinkle „Facebook“.

Šio tinklo vartotojai prieštarogai įvertino D.Medvedev komentarą, kad Josifas Stalinas ir kiti jo laikų Sovietų Sąjungos vadovai nusipelnė „griežčiausio vertinimo“. „Už tai, kas vyko tada, ne tik Josifas Stalinas, bet ir daugybė kitų vadovų, neabejotinai, verti griežčiausio vertinimo. Jų neįmanoma patraukti atsakomybėn, bet yra kaip tik taip“, - sakė jis per susitikimą su Permės regiono partijos „Vieningoji Rusija“ aktyvu.

„Tai turi likti mūsų istorijos analuose, kad daugiau niekada nebeprisikartotų, - pridūrė D.Medvedev, kuris yra ir par-

tijos „Vieningoji Rusija“ vadovas. - Nes karas su savo liaudimi yra sunkiausias nusikaltimas“.

Tačiau D.Medvedev Permeje ragino savo partiečius „neužbraukti šaunių mūsų tėvynės istorijos sovietiniu laikotarpiu puslapių“ ir kaip pavyzdį jis paminėjo Didįjį Tėvynės karą, kuris baigėsi visos šalies pergale.

„Tai buvo visos šalies pergalė, ir jos vadovybės, kad ir kokia ji buvo, kad ir kaip mes į ją žiūrėtume. Man, pavyzdžiui, ten (vadovybėje) didžioji dalis asmenų visiškai nesimpatiška. Tačiau vis dėlto buvo pergalė, ne tik liaudies, bet ir tų sprendimų, kurie tada buvo priimti. Ir tai buvo padaryta ne nepaisant, o visiems kartu“, - kalbėjo Rusijos premjeras.

Valdant Stalinui, milijonai žmonių buvo įkalinti didžiulėje GULAG'o lagerių sistemoje, šimtai tūkstančių buvo sušaudyti per valymus, kai buvo šalinami visi, įtariami nelojalumu režimui. Tačiau Stalinas tebėra gerbiamas dalies Rusijos žmonių, ypač kaip karo metų vadas.

TALIBANAS DALYVAUS AFGANISTANO PREZIDENTO RINKIMUOSE

Talibano ir kiti sukilėlių vadai gali kelti savo kandidatūras kituose Afganistano prezidento rinkimuose, kurie įvyks 2014 metų balandį, sakė rinkimų komisijos vadovas. Tuo tarpu Talibanas surengė dar vieną kruviną išpuolį, per kurį žuvo aštuoni civiliai.

Prezidentas Hamid Karzai, kuris karo nualintai šaliai vadovauja antrą kadenciją, pagal konstituciją nebegali dalyvauti rinkimuose ir kol kas neiškilo joks aiškus pretendentas į jo vietą. Kiti Afganistano prezidento rinkimai vyks 2014 metų balandžio 5 dieną, paskelbė Nepriklausoma rinkimų komisija. Rinkimai yra laikomi labai svarbiais Afganistanui po NATO pajėgų išvedimo.

Pagal Afganistane galiojančią sistemą rinkėjai prezidentą renka veikiau kaip asmenį, o ne kaip kokios nors partijos atstovą. Kandidatai turi užsiregistruoti iki 2013 metų spalio 6 dienos. ELTA

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President
Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

 2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas
DIRVA (UPS 157-580)

 Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

 Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
 Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
 VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single
 copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

 Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
 Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
 Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiš-
 kia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui
 prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių
 nespausdiname.

KĄ RINKO Į LIETUVOS SEIMĄ

Lietuvos Seimo rinkimus stebėjo Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos rinkimų vertinimo misija, dešimt Lenkijos atstovų, Arabų lygos atstovai, taip pat atstovai iš Latvijos, Estijos, Azerbaidžano, Armėnijos, Kirgizijos.

Į naująjį Seimą kandidatavo 1,927 kandidatai. Tarp kandidatų - 127 šios kadencijos Seimo nariai, 218 buvusių Seimo narių, 400 savivaldybės tarybos narių, 525 buvę savivaldybos tarybos nariai, 4 Europos Parlamento nariai, 3 buvę Europos Parlamento nariai ir kiti nauji kandidatai.

83 procentai kandidatų nurodė esantys lietuvių tautybės, 6 proc. - lenkų, 2 proc. - rusų, taip pat buvo dar baltarusių, ukrainiečių ir kitų tautybių žmonių.

Tarp kandidatų pagal profesiją yra aktorių, architektų, direktorių, ginekologų, girininkų, gydytojų, inspektorių, inžinierių, kasininkų, kiemsargių, valytojų, kirpėjų, krepšinininkų, lektorių, masažuotojų, mechanikų, merų, ministrų, mokytojų, namų šeimininkų, odontologų, čiuzinių surinkėjų, pamainos meistrų, pensininkų, profesorių, rašytojų, slaugytojų, sukirpėjo padėjėjų, savivaldybės tarnautojų, teisininkų, trenerių, ūkininkų, vaiku darželio auklėtojų, vairuotojų, vaistininkų, valstybės tarnautojų.

Per 50 kandidatų nurodė, kad šiuo metu yra bedarbiai, o kelios kandidatės - išėjusios vaiko priežiūros atostogų. 215 kandidatų nėra įgiję aukštojo išsilavinimo, o 129 savo išsilavinimo nenurodė.

Vyriausioji rinkimų komisija sulaukė daug skundų, kad buvo perkami balsai, papirkinėjami kaliniai, nurodant už ką balsuoti. Paaiškėjo, kad „naujų Lietuvos gelbėtojų deleguoti darbuotojai nesugeba ne tik logiškai mąstyti, bet ir nemoka elementarios aritmetikos. Balsai priskaičiuojami ne toms partijoms. Skaičiuojant balsus rasta atšviestų biuletenių, kurių neturėjo būti. Kai kur balsus skaičiavo dvi paras. Raseinių rinkimų apygardoje policija sulaukė biuletenių maišą nešančias Raseinių rinkimų apylinkės pirmininkę Darbo partijos narę Birutę Daukšienę, jos pavaduotoją ir sekretorę. Maišas su biuleteniais buvo sugrąžintas į būstinę. Panašių pažeidimų būta ir kitur, ir kas įdomiausia, kad tai kartojosi Darbo partijos skaičiavimuose.

Rinkimų duomenys patvirtinti lapkričio 4 dieną. Pirminiais duomenimis, socialdemokratams Seime turės 38 narius, Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratams - 33 ir Darbo partija - 29, „Tvarka ir teisingumas“ - 11 narių, Liberalų sąjūdis 10 mandatų, Lietuvos lenkų rinkimų akcija - 8, „Draugų kelio“ partija - 7. Taip pat antrajame ture trijose apygardose mandatus laimėjo savarankiškai išsikėlę kandidatai. Į Seimą pateko ir viena Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos atstovė Rima Baškienė.

Naujos sudėties Seime kol kas bus 140 parlamentarų, nes Zarasų-Visagino apygardoje pirmojo turo rinkimų rezultatus dėl pažeidimų pripažinus negaliojančiais, čia po pusmečio bus rengiami pakartotiniai rinkimai.

Vos tik pasibaigus rinkimams, viešbutyje „Best Western Naujasis Vilnius“, susitarė Socialdemokratų partijos pirm. Algirdas Butkevičius, Darbo partijos pirm. Viktor Uspaskich

NAUJOS LIETUVOS PROBLEMOS

Prezidentė Dalia Grybauskaitė nutarė lošti *va banque*. Pasibaigus antrajam rinkimų ratui ji kategoriškai pareiškė, kad formuojant Vyriausybę negali dalyvauti Darbo partija, kuri „įtariama padariusi daugiausiai šiurkščių rinkimų tvarkos pažeidimų, įtariama dėl ‘juodosios buhalterijos’ ir neskaidrios veiklos ir kurios vadai yra kaltinamieji baudžiamojoje byloje”.

Prezidentė pabrėžė, kad palaikys tik tą politinę jėgą, kuriai pavyks valdančiąją daugumą suburti be Darbo partijos. Prezidentė statė kortas ant Socialdemokratų partijos pirmininko Algirdo Butkevičiaus baikštumo, negebėjimo atsispirti spaudimui. Trumpam atrodė, kad ji neklydo. Butkevičius susvyravo, pareiškė, kad su prezidente ieškosime geriausių variantų, „nesirengiame konfliktuoti nuo pirmos dienos. Koks būtų tuomet ministro pirmininko darbas su prezidente, jeigu būtų santykiškai įtempti?”.

Bet kiti partijos nariai turi tvirtesnį stuburą. Ne tik neatsakyta bendrauti su Darbo partija, bet nutarta į koaliciją kvieisti Lenkų rinkimų akciją. Jei visos keturios partijos susitartų, naujoji koalicija turėtų geležinę daugumą, 86 ar daugiau mandatų, ir galėtų ramiu ramiausiai atmesti prezidentės reikalavimus bei visus jos veto. **Galėtų pasikartoti 1997 m. padėtis, kai tvirtą daugumą laimėję konservatoriai ir krikščionys demokratams izoliavo ir ignoravo tuometinį prezidentą Algirdą Brazauską.**

Tiesa, pats Butkevičius pareiškė, kad Vyriausybėje nebus vietos Viktor Uspaskich, Vytautui Gapšui ir kitiems, kurie kaltinami Darbo partijos byloje. Pasak Butkevičiaus, tai ir moralinis dalykas. Šiuo atveju dorovė puikiai dera su savanaudiškais politinės naudos apskaičiavimais. Darbo partijos vadovų nustūmimas silpnina pagrindinį socdemų varžovą dėl kairiųjų rinkėjų balsų. Tuo pačiu daromas

kuklus reveransas prezidentei, esą atsižvelgiama į jos norus.

Nesunku suprasti nuogąstavimus dėl Darbo partijos neskaidrumo bei įsivėlimo į įvairias finansines aferas. Dar 2009 m. rugsėjo mėnesį raginau konservatorius nebuoliauti su velniu, nekviesti Darbo partijos į koaliciją, nes tai nėra normali partija. Sveikinau prezidentę, kai per pastaruosius kelis mėnesius ji davė suprasti, jog Andriaus Kubiliaus vyriausybė gerai dirbo, tad turėtų būti rinkėjų palaikoma. Dirbtinis prezidento neutralumas niekam nenaudingas. Protingiau neįsileisti lapės į vištidę negu įleigus mėginti apsaugoti viščiukus. Puikiai suprasčiau, jei po rinkimų prezidentė išreikštų nusivylimą, kad rinkėjų papirkinėjimu įtariama partija sulaukė plataus palaikymo.

Bet prezidentė tuo nesitenkino. Ji tvirtino, kad Darbo partija negali dalyvauti naujoje valdančioje koalicijoje, taigi stengėsi nurodinėti, kas gali ir kas negali dalyvauti valdžioje, nepaisydama žmonių balsų. Ji neturi įgaliojimų tokiam reikalavimui, kaip ir neturi teisės nurodyti, kad reikia nepaisyti Darbo partiją palaikiusių rinkėjų.

Konservatoriai, kaip bet kuri partija, turi teisę pasirinkti savo politinius partnerius. Gerai, kad jie pagaliau įsitikino, jog laikas nutraukti nevykusį flirtą su darbiečiais. Prezidentė galėtų mėginti sugėdinti socdemus, įtikinti juos, kad reikėtų ieškoti kitų koalicijos partnerių. Bet ji negali neigti rinkėjų valios, nurodinėti, kokia turi būti naujoji koalicija, juolab koalicija, kurioje dalyvautų jos palaiminimą laimėjusios partijos.

Visiškai neįtikina prezidentės patarėjo Mindaugo Lingės dievagojimas, kad prezidentė nemėgina prastumti vadinamosios „vaivorykštės“ koalicijos. Matematika tam prieštarauja. Jei Darbo partija yra neįleidžiama į valdančiąją koaliciją, negalima sudaryti

stabilios koalicijos be konservatorių ir Liberalų sąjūdžio. Tokiu atveju buvę socdemų oponentai, ko gero, turėtų daugiau galios negu daugiausiai mandatų laimėjusi partija. Tai socdemams nepriimtina alternatyva, kurią jie atmes.

Ne visada galima pašalinti kliūtis kirviu, kartais skalpelis yra tinkamesnis įrankis. Mėginimas diktuoti partijoms gali atsigręžti prieš prezidentę. Ji negebės užkirsti kelio Darbo partijai į koaliciją, bet šią partiją susilpnins socdemų naudai. Žinodami, kad dabar darbiečiai negali sudaryti koalicijos su konservatoriais, socdemai gali lengviau primesti savo sąlygas. **Jau matyti, kaip auga socdemų apetitas, pretenduojama į vis didesnių portfelių skaičių.** Nenustebčiau, kad socdemai slapta kelia tostus už prezidentę, kuri, nors ir nesąmoningai, smarkiai padidino jų galią.

Ne vienas stebėtojas mano, kad prezidentė neveikia viena, kad jau po pirmojo turo ji derino savo veiksmus su konservatoriais ir Liberalų sąjūdžiu. Esą tuo metu pakito konservatorių retorika Darbo partijos atžvilgiu, o Liberalų sąjūdis vis dažniau užsiminė apie dalyvavimą koalicijoje, nors buvo laimėjęs tik septynis mandatus ir neturėjo rimtų galimybių žymiai padidinti jų skaičių antrame ture.

Darbo partija nėra angelukas, bet tai seniai, seniai žinoma. „Juodosios buhalterijos“ byla jau vilkinama daugiau negu ketverius metus. Niekas itin nesipiktino ir kai eiliniai Kėdainių gyventojai stambiomis aukomis padengė prezidento Adamkaus 2003 m. rinkimų kampanijos skolas. Pasipiktinimo proveržis yra įtartinas.

Reikia rimtai reaguoti į didelį nerimą keliančias žinias apie balsų pirkimą. Bet kol kas tyrimai tik pradėti, nežinoma kiek tų balsų buvo nupirkta – ar šimtas, ar tūkstantis ar dešimt tūkstančių, ar gerokai mažiau, ar gerokai daugiau. Spėliojimai apie tyrimų išvadas nėra pagrindas nei stengtis keisti rinkimų rezultatų, nei raginti politikus perimti teisingumo vykdymą į savo rankas.

Nerimą kelia ir kiti dalykai. Penktadienį prieš rinkimus prokuratūra paskelbė, kad kaltinimai Darbo partijai yra sugriežtinami ir perkvalifikuojami į sukčiavimą. Prokuratūra nėra tokia naivi, kad nežinotų, jog pareiškimas gali paveikti rinkimus ir kad jis bus traktuojamas kaip mėginimas tai daryti. Atrodo, kad teisės saugos

(Nukelta į 4 psl.)

ir partijos „Tvarka ir teisingumas“ vadovas Rolandas Paksas sudaryti Lietuvai valdyti koaliciją.

Pirmadienį pas prezidentę apsilankęs socialdemokratas A. Butkevičius išgirdo Lietuvos prezidentės pareiškimą: „Noriu pareikšti savo nuomonę dėl Vyriausybės formavimo. Per šiuos rinkimus daugiausiai balsų surinko socialdemokratams, todėl labai didelė tikimybė, kad po to, kai Vyriausioji rinkimų komisija patvirtins galutinius balsavimo rezultatus, ir siūlysiu formuoti Vyriausybę. Bet... Vyriausybės formavime mano nuomone, negali dalyvauti partija, kuri įtariama rinkimuose padariusi daugiausiai šiurkščių pažeidimų, įtariama dėl „juodosios buhalterijos“ ir neskaidrios veiklos, ir kurios partijos vadovai yra kaltinamieji baudžiamojoje byloje. Todėl palaikysiu tik tą politinę jėgą, kuri galės suformuoti daugumą be teisiamųjų suole esančios „Darbo partijos“, pareiškė Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

S. Tūbėnas

PRADEDAMAS SKELBTI KGB AGENTŲ ARCHYVINIŲ BYLŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Kaip praneša Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 1987 metais pradėtam tyrime pildyti žurnale pateikti duomenys apie 1669 agentus, informatorius ir kitus slaptuosius KGB bendradarbius, verbuotus įvairiais laikotarpiais nuo 1940 iki 1979 metų. Nurodomi agento asmens duomenys, slapyvardis, verbavimo metai, asmenį verbavęs saugumo padalinys ir archyvinės bylos numeris.

Pasak pranešimo, nežinoma, kokių principu ir kokių tikslu sudarytas šis žurnalas. Atidžiau ištyrus papildomus archyvinius ir įvairius kitus šaltinius apie sąrašą esančius asmenis, nustatyta, kad dalis užverbuotųjų nedirbo kaip agentai. Manytina, kad jie sutiko bendradarbiauti tik norėdami ištrūkti iš čekistų nagų. Neatmestina tikimybė, kad kai kurie asmenys buvo įtraukti į sąrašą operatyviniais ar kompromitavimo tikslais.

Kaip teigia Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centras, sovietinis saugumas kartais, o ginkluotosios rezistencijos laikotarpiu net dažnai, sąmoningai sleisdavo informaciją apie žmogaus tariamą bendradarbiavimą su KGB.

Registracijos žurnalo duomenys svetainėje kgbveikla.lt bus viešinami dalimis, ne daugiau kaip **po dvidešimt asmenų kas dvi savaites**. Pasak pranešimo, taip bus daroma todėl, nes sąrašas bus kruopščiai tiriamas siekiant nustatyti kiekvieno

(Atkelta 3 psl.)

NAUJOS LIETUVOS...

organai vėl įsivelia ar leidžiasi būti įtraukiami į politiką. Tai pavojingas žingsnis. Nematau pagrindo čia ieškoti konservatorių rankos. Jei partija galėtų šokdinti prokuratūrą, nebūtų buvę reiškiami kaltinimai Vitui Matuzui ir kai kuriems kitiems partijos šulams.

Nežinau, kaip viskas baigsis. Bet jei prezidentė atkakliai primetinės savo sąlygas naujai Vyriausybei ir Vyriausybės sudarymas užsitęs iki kitų metų, nukentės Lietuva įvaizdis. Lietuva bus rikiuojama į Bulgarijos ir Rumunijos gretas, laikoma šalimi, kuri negeba surengti skaidrių demokratiškų rinkimų.

Kitų metų liepos mėnesį Lietuva perima pirmininkavimą Europos Sąjungai. Tai didžiausiai iššūkis Lietuvai po Nepriklausomybės atgavimo. Ir geriausiomis sąlygomis sėkmingas pirmininkavimas reikalauja sutelkto Vyriausybės darbo, o jei Vyriausybė dar nesuformuota...?

Kęstutis Girnius

minimo žmogaus bendradarbiavimo aplinkybes ir konkrečią veiklą. Siekiant kuo tiksliau ir išsamiau pateikti informaciją, šalia duomenų, pateiktų apie asmenį registracijos žurnale, bus pateikiami duomenys iš agento kortelės, taip pat duomenys iš kitų šaltinių.

Nebus skelbiamos pavardės asmenų, kurie patys prisipažino slapta bendradarbiavę su KGB. Jų tapatybės saugomos remiantis Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymu.

Tarp pirmųjų paskelbtų žurnalo įrašų minimas prieskario Lietuvos diplomatas, **teisínikas Vaclovas Sidzikauskas**, nuo 1919 iki 1934 metų dirbęs Lietuvos diplomatinėse atstovybėse Šveicarijoje, Vokietijoje, Didžiojoje Britanijoje.

KGB agentų žurnale teigiama, kad V.Sidzikauskas, turėjęs slapyvardį „Intelligent“, su sovietų saugumu pradėjo bendradarbiauti 1940 metų gruodį, o bendradarbiavimas nutrūko šiam pasitraukus į Vokietiją. Pats V.Sidzikauskas savo atsiminimuose teigia, kad 1940 metais Kaune jį bandyta verbuoti, tačiau jis atsiskęs, o bijodamas būti suimtas slapstėsi ir vėliau pabėgo į Vokietiją.

KGB agentų žurnale įrašytas ir partizanas Motiejus Paškonis. Žurnale skelbiama, kad „informatorius „Grybas“ užverbuotas 1940 metais Zarasų skyriaus, kad atskleistų ir tirtų antisovietiška nusiteikusius asmenis“. Tuo pačiu tvirtinama, kad iš agentūrinio tinklo jis buvo išbrauktas, nes vengė bendradarbiauti, prisidėjo prie partizanų. Taip pat tinklalapyje pateikiama papildoma informacija, kad M.Paškonis buvo Algimanto apygardos, Ažuolo būrio vadas „Don Kichotas“, aktyviai veikęs Zarasų apskrityje, sovietų suimtas ir nuteistas 25 metams, paleistas 1968-aisiais.

Šiame žurnale įrašyti ir kiti partizanai - Aldona Paulavičiūtė, suimta kaip partizanė, „Žaliojo velnio“ būrio ryšininkė, kaip teigiama, užverbuota agente „Nemezide“, tačiau grįžusi pas partizanus ir su šių žinia sovietų saugumui teikusi tam tikras žinias, Vytautas Radvila, kuris, teigiama metais atėjo į NKVD „legalizuotis“, tačiau sovietų vėliau saugumas išsiaiškino, kad jis ir toliau veikė pogrindyje, 1946 metais buvo suimtas ir nuteistas 20 metų, paleistas 1959-aisiais.

ELTA

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas ir Europos parlamentaras šį rudenį švenčia 80 metų sukaktį. Ta proga žiniasklaidai pareiškė: „Turiu daug artimųjų, gal keliasdešimt, tai tikrai laimė. Ir dar turiu tėvynę, iš kurios niekas neištrėmė, nei pats išsitrėmiau“. Nuotraukoje su žmona Gražina Ručyte-Landsbergiene.

lyto.lt nuotr.

V.LANDSBERGIS: DEMOKRATIJA AR NEDEMOKRATIJA

Korumpuoti rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą, o už tą vaizdelį galime būti dėkingi vienai ypatingai partijai ir jos beribiems resursams, iškelia kai kurių pamatinių klausimų.

Ar tebesame parlamentinė demokratija, kai parlamentas formuojamas ir nedorais, ir tiesiog nusikalstamais būdais? Panašu, kad atėjome į „valdomos demokratijos“ modelį, groteskiškai suformuotą Rusijoje, tik ten lemia vertikalios valdžios resursas, o Lietuvoje – nešvarūs pinigai. Jei Lietuvą būtų nūnai lankę reikieji Ukrainos rinkimų stebėtojai, nežinau, kaip skambėtų jų išvada apie mūsų išdidžią ir drąsą šalį.

Demokratijos negynė nė ligšiolinis Seimas, vardan prioritinės energetinės politikos pernelyg taikstydamasis su moralinėmis bjaurastimis (leido net apgaulingą referendumą), bet dabar stovime visos istorijos

kryžkelėje. Galima Antrosios Respublikos pabaiga. Jaunimas bunda, tačiau per lėtai.

Girdime apie tautos (pusės tautos) valią, kurią reikia gerbti. Kalėjimų arba nusikaltėlių visuomenė buvo tikrai vieninga arba vieningai valdoma, tad būtina gerbti. Jungtinės Karalystės modelio netaikome.

Taikytina vagių nekaltumo prezumpcija „vsio zakono“, nors jos apologetas, kaip tik pasišovęs valdyti naują Seimą, jau grasina susodinti senojo, buvusio parlamento, nusikaltėlius. Kurie neateis keliaklupsčia, mušdami kaktomis į grindis. Čia vaidentūsi Ukrainos modelis. Šiaip ar taip, pačiu laiku išsipurvinę pirmininkausim Europos Sąjungai. Kontora triumfuoja.

Prezidentės nuostata, kad ji nepalaikys partijos, kuri kviestūsi į koaliciją itin dėmėtą Darbo partiją, turbūt nėra imperatyvinė. „Nepalaikys“

REMIJA PREZIDENTĖS PATAISAS DĖL RINKIMŲ PAŽEIDIMŲ

Lietuvos Seimui prezidentės pateiktas įstatymų pataisų paketas leistų policijai tinkamai reaguoti į galimą balsų pirkimą ir taikyti operatyvinius metodus, spalio 31 d. sakė generalinis komisaras Saulius Skvernelis.

„Pataisos atvertų galimybes reaguoti į reiškinį, kada ne visai skaidriai yra veikama, rinkimų metu yra organizuojamas balsų pirkimas“, - žurnalistas sakė S. Skvernelis. Policijos vadovo teigimu, priėmus pataisas būtų atveriamas kelias pareigūnams veikti neatskleidžiant tapatybės, imtis telekomunikacijos priemonių kontrolės. Be to, jis pabrėžė, kad svarbu, jog pataisos numato atsakomybę ir galimiems pažeidimų organizatoriams - politinėms partijoms.

Prezidentė pateikė Seimui Baudžiamojo kodekso, Kriminalinės žvalgybos, Seimo

rinkimų ir Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymų pataisas, pagal kurias rinkėjų balsų pirkimas būtų laikomas apysunkiū nusikaltimu. Dabar tai laikoma nesunkiū nusikaltimu.

S. Skvernelio teigimu, naujų priemonių taikymas nebus nepakeliama finansinė našta. „Aš ne kartą minėjau, kad vykstantys procesai šalyje jie kažką kainuoja ir tame tarpe rinkimų komisijų apmokėjimas, organizaciniai darbai, bet nemanau, kad tai būtų nepakeliama finansinė našta“, - kalbėjo policijos vadovas. Jis taip pat sakė tikįs, kad balsų pirkimo atvejų mažės dėl stiprėjančio pilietiškumo.

„Ta dalis žmonių, kuri galvoja, kad rinkimuose galima taip elgtis, tikrai mažės- ne tik dėl atgrasančių sankcijų, bet ir pilietiškumo ugdymo“, - teigė policijos vadovas.

Prejeras Andrius Kubilius

turi įvairių prasmų. Socialdemokratų nominalusis vadovas ir būsimas premjeras, manau, tikrai nenori susipriešinimo su valstybės vadove, o dar nuo pirmųjų dienų, nes valstybei iš to – nieko gera; bet jį jau spaudžia, galbūt kolega J. Bernatoniš ir kiti fundamentaliūs partiečiai, „rodyti stuburą“. Ar tai gerai valstybei, jiems mažiau rūpi.

Vaivorykštės jie neleis bet kuria kaina, juk neleido net A. Brazauskui, įstūmė į Kėdainių pelkę. Situacija kartojasi. Kalinių pirkėjai, berods, **jau pabėgę į Rusiją, tai irgi kartojasi**. Tik argumentas, kad iliuzinėje vaivorykštėje socialdemokratų taptų koalicijos mažuma – aritmetinis ir pritampytas. Kitų trijų koalicijoje socialdemokratų irgi bus mažuma, o prieš darbingus spardytojus ilgai neatsispardys. Čia būtent gali rasti prieštarų koalicinių socialdemokratų finišo tiesioji žemyn. Kad tik nesutaptų su tokia pačia valstybės evoliucija.

teigia, kad prezidentės iniciatyva parengtos pataisos, kuriomis siekiama griežtinti baudžiamąją atsakomybę už rinkėjų balsų pirkimą, yra racionališ ir gali būti priimtos dar šios kadencijos Seime.

„Aš tikrai raginsiu kolegą, koalicijos narius pritarti tokioms pataisoms. Aš tikiu, kad ir tos partijos, kurios rinkimų pažeidimus vertina ne tik kaip kriminalinį nusikaltimą, bet ir nusižengimą esminėms demokratijos vertybėms, taip pat pritars tokioms pataisoms“, - po Vyriausybės posėdžio žurnalistas sakė premjeras.

Paklaustas, ar įstatymų pataisos gali būti priimtos dar šiame Seime, A. Kubilius pažymėjo: „Viską galime“. Jis pasakojo apie panašius pokyčius kalbėjęs su teisėsaugos atstovais po pirmojo rinkimų turo.

ELTA

PAGIRIOS SU DARBO PARTIJA

Rytą po rinkimų prezidentė Dalia Grybauskaitė daugiau ar mažiau nustebino pagrindines partijas, pranešusi, kad nenori matyti koalicijoje susikompromitavusios Darbo partijos (DP). Žinant, ką prezidentė kalbėjo prieš rinkimus ir kad visos kadencijos metu palaikė konservatorius, tai nėra didelė staigmena. Vis dėlto nežinia, ar prezidentei pavyks užspausti socialdemokratų išmesti DP per bortą. Bet didžiausias klausimas yra kitas – kaip valstybė pasiekė tokį tašką, kai toks pusiau kriminalinis elementas diktuoja politinę darbotvarkę?

Konservatoriai, anksčiau buvę aršūs DP kritikai, žadėję savo rinkėjams, kad su DP niekada neis į koaliciją, visada DP vadui Viktor Uspaskich prikišdavę jo gėdingą pabėgimą į Maskvą, antivalstybinius interesus ir kitas nuodėmes, tik papuolę į valdančiąją koaliciją staiga persigalvojo ir 2009 m. emė su DP flirtuoti.

Konservatoriai nustebino, pasiūlę DP jungtis prie koalicijos, neva ieškodami patvarumo. Atrodo, tuomet jie, patys tuo nelabai tikėdami, puoselėjo viltis susitarti su DP frakcija, apeidami Viktor Uspaskich. Tačiau šiam įsikišus, DP galiausiai atmetė konservatorių pasiūlymą.

Nuriję karčią piliulę, valdančieji DP palaikymo vėl ieškojo kadencijos pabaigoje – mat artėjo energetinių projektų finalas Seime bei rinkimai. Atrodė taisyklė susitarti pavyko: DP palaikė valdančiuosius ir šeimos politikos, ir energetikos klausimais. Kokia buvo to susitarimo kaina, šįryt prabilo pats premjeras. Nors Andrius Kubilius kalba tik apie DP reikalavimus būsimai koalicijai, panašu, kad kažkokie TS-LKD ir DP susitarimai galėjo egzistuoti ir anksčiau. Dar gegužę buvo rašyta ir kalbėta, kad konservatorių vadovai netgi bandė padėti V.Uspaskichui ir „vaduoti“ areštuotas šios partijos sąskaitas.

Lieka klausimas, kodėl konservatoriai iki šio ryto aukoję savo vertybes dėl DP paramos. Jautėsi netvirtai ir bet kokia kaina norėjo užbaigti energetinius projektus bei į naują koaliciją įžengti su DP? Tikėjosi, kad DP bylą iš tiesų pavyks numarinti? Planavo DP šantažuoti būtent šios bylos pagrindu? Nesitikėjo, kad DP užplūs nauji (balsų pirkimo) skandalai ir manė išlaikysią savo veidą rinkėjų akyse, o šįryt, išgirdę kategorišką prezidentės poziciją ir suprastę, kad DP atėjo ne geriausi laikai, atsuko buvusiams rėmėjams nugarą?

Kita paslaptis – kodėl didysis DP problemų raktas, **DP byla**, galėjusi nušluoti šią partiją iš politinio žemėlapiu, **iki šiol**

nėra išspręsta. Ir kodėl ji nepajudėjo iš mirties taško visos konservatorių, turėjusių didelę prezidentės paramą, kadencijos metu. Žinoma, Lietuvoje teismai veikia savarankiškai, bet lygiai taip pat akivaizdu, kad jie švelniai gravituoja pagal stipriausių politinių jėgų ritmą.

Ar buvo bijota spausti dėl šios bylos, baiminantis, kad tai DP atneš tik daugiau viešumo ir rinkėjų atjautos?

Visos kadencijos metu DP bylos tyrimas nepasistūmėjo, netgi buvo vilkinamas, nors neigiami signalai iš Prezidentūros dėl DP šansų naujoje koalicijoje buvo siunčiami jau prieš gerą pusmetį. Ir kai šią vasarą teismas pranešė, kad kitas posėdis DP byloje vyks tik rudenį, tapo galutinai aišku, kad V.Uspaskich ir Co vėl sausi išlips iš balos ir galbūt net laimės rinkimus.

Po I-ojo rinkimų turo tapo aišku, kad DP neatsikratė savo prastų manierų pirkti balsus, ir netgi jas pakylėjo į naują, masinį lygmenį. Tuomet sukrito ir konservatoriai, ir teisėtvara. Konservatoriai nustojo projektuoti DP kaip galimus koalicijos partnerius, o DP byloje prasidėjo judesiai.

Rinkimų išvakarėse Generalinė prokuratūra DP byloje jos vadui Viktor Uspaskich, Seimo nariui Vytautui Gapšui, kandidatėi į Seimo nares Vitalijai Vonžutaitei ir buvusiai partijos finansininkei Marinai Liutkevičienei pateikė kaltinimus dėl sukčiavimo, t.y. perkvalifikavo juos į sunkesnius. Kyla klausimas, kodėl ilgą laiką temptoje, atidėliotoje byloje prokurorai priėmė tokį sprendimą ir būtent dabar ir kas inspiravo šį veiksmą?

Ir kodėl būtent tokiu metu, nes jis akivaizdžiai sutapo su konservatorių rinkimine kampanija, ir dar taip sutapo, kad net kyšo baltos siūlės. Ar tai nuoširdžios prokuratūros pastangos? Bet jei taip, tai kodėl tokiu metu – kai šitiek laiko byloje neįvyko nieko reikšmingo, juk buvo galima palaukti dar porą dienų?

Bet kokiu atveju, DP laikysena rinkimų metu – pirmą kartą įgyvendintas masinis balsų pirkimas ir kriminalizuota pirkimo maniera, lydima atitinkamų personažų, žargonu ir aplinkos – tik apnuogino faktą, kad ši partija taip ir neišėjo iš pilkos zonos, praleido progą tapti normaliu, struktūruotu politiniu dariniu su konkrečia ideologija.

Po kilimu pakišta DP byla ir nauji skandalai jaukia visą Lietuvos politinę sistemą. Laiku neišspręstos problemos, pernelyg didelis atlaidumas nešvariai tradicijai politikoje grėžiasi ir prieš partijas, ir prieš prezidentę. Atsipeikėję po ilgo

Paaikšėjus Lietuvos Seimo rinkimų rezultatams, jau pirmadienio naktį, spalio 28-ąją, trijų partijų vadovai sutarė, kad formuos valdančiąją koaliciją. Apie tai po susitikimo viešbutyje „Best Western Naujasis Vilnius“ pranešė trijų koaliciją formuoti sutarusių vadai – Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininkas Algirdas Butkevičius, dešinėje, Darbo partijos vadas Viktor Uspaskich, kairėje ir partijos „Tvarka ir teisingumas“ vadovas Rolandas Paksas, viduryje.

lrytas.lt

vakarėlio, svarbiausi valstybės politikai supranta, kad pateko į *patinę situaciją*: DP nešvari ir bjauri, bet jos apeiti gali nepavykti. Viktoras bado prezidentei į Konstituciją ir sako, kad ji negali ignoruoti rinkėjų valios. Ir yra teisus. Juk jo kaltumas lyg šiol neįrodytas ir nei vienas DP narys iki šiol nesuimtas.

Būsimosios koalicijos partneriams lieka ir vertybinis, atskaitomumo savo rinkėjams, ir savo pozicijų apgynimo klausimas.

Konservatoriai ir prezidentė praleido progą duoti postūmį vienam iš dviejų DP transformacijos būdų: arba galutinai paversti ją kriminaliniu elementu ir tokiu būdu palengva išstumti iš politinio gyvenimo, arba – ko visada naiviai tikėjosi konservatoriai – apvalyti nuo V.Uspaskich ir duoti jai naują šansą. Tačiau kažin, ar tai apskirtai įmanoma, nes be V.Uspaskich ši partija negali egzistuoti.

Taigi dabar lieka neaišku, kodėl socialdemokratai turėtų paklusti prezidentės valiai ir, realiai laimėję rinkimus, leisti į vaivorykštės koaliciją, kurioje būtų mažuma. Kodėl jie turėtų įsisprauti į kampa, jei tie, kurie taip nori vaivorykštės, nepasirūpino, kad valstybė apskirtai neatsidurtų tokioje sudėtingoje situacijoje. D.Grybauskaitės taip linksniuojama liaudis, kuria ji remiasi, pasirinko socialdemokratų ir DP. Ir su šiuo faktu teks skaitytis, kol esame demokratine valstybė.

Tiesa, galima ir kita, socialdemokratų ir likusių mažųjų partijų koalicija. Joje socialdemokratai turėtų tvirtą balsą, tačiau ne mažiau tvirtą turėtų ir prezidentė. Tik toks likutinių partijų derinys nebūtų pastovus – jis iš esmės laikytųsi ant interesų derinimo ir tenkinimo.

Monika Garbačiauskaitė-Budrienė, delfi.lt

SOCIALDEMOKRATAI KVIETIASI LENKUS ATSAKAS PREZIDENTEI – KONSTITUCINĖ DAUGUMA

Prie trijų partijų formuojamos valdančiosios koalicijos prisijungus aštuoniems į naująjį Seimą išrinktiems Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) atstovams, Seime atsirastų vadinamoji konstitucinė dauguma, kurią sudaro ne mažiau kaip trys penktadaliai parlamento narių. Kartu su 33 socialdemokratais, 29 „darbiečiais“ ir 11 „tvarkiečių“, ši dauguma turėtų 86 vietas Seime (tris penktadalius sudaro 84 parlamentarai).

Jei taip atsitiktų, kai kurių politologų teigimu, Seimas sustiprintų savo pozicijas santykiuose su „ultimatumus“ skelbiančia prezidentūra ir įgytų papildomų svertų įgyvendinant naujosios valdžios politiką.

Kaip skelbia 74 LR Konstitucijos straipsnis, „**Respublikos Prezidentą**, Konstitucinio Teismo pirmininką ir teisėjus, Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir teisėjus, Apeliacinio teismo pirmininką ir teisėjus, Seimo narius, šiuose dalyse pažeidusius Konstituciją arba sulaužiusius priesaiką, taip pat paaikšėjus, jog padarytas nusikaltimas, **Seimas 3/5 visų narių balsų dauguma gali pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą**. Tai atliekama apkaltos proceso tvarka, kurią nustato Seimo statutas.”

LRT.lt primena, kad Seimo rinkimų nugalėtojos

– Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) pirmininkas Algirdas Butkevičius žurnalistams spalio 30 d. užsiminė, kad į valdančiąją daugumą gali būti kviečiama dar viena partija, papildant socdemų, „darbiečių“ bei „Tvarkos ir teisingumo“ (TT) formuojamą bloką. Kokia partija ar partijos gali būti kviečiamos į koaliciją, A. Butkevičius neatskleidė.

Politologo Lauro Bielinio teigimu, LSDP, TT ir Darbo partijai logiškiausia būtų jungtis su LLRA. „Su kitomis partijomis gali būti sunkiau susitarti. **O lenkai yra daug bendravę, bendradarbiavę ir su socdemais, ir su „darbiečiais”, ir su „tvarkiečiais”,** – *LRT.lt* sakė politologas. Jo nuomone, LLRA kvietimas į koaliciją naudingiausias būtų socialdemokratams, nes dalijantis ministrų portfelius padidėtų jiems atitinkančios dalies santykinis svoris lyginant su kitomis koalicijos dalyvėmis.

„Besikuriančią Seimo daugumą tai vienareikšmiai sustiprintų, ypač turint omenyje, kad prezidentė šiandien kelia tai daugumai ultimatumus. Tai, ką Konstitucija skelbia apie trijų penktadalių Seimo narių galimybes šalinant iš užimamų pareigų prasižengusius pareigūnus, taip pat sustiprina valdančiąją daugumą, šiai formuojant bei vykdant savo politiką”, – tvirtina A. Krupavičius.

PRENUMERUOKITE DIRVA

DIRVA
LIETUVOS GARBIAUSIAUSIJA
MĄSTYMO LAUKAS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

LIETUVOS PREKYBOS BIURAS PRISTATĖ LIETUVĄ JAV IR KANADOS VERSLININKAMS

Lietuvos Prekybos biuro direktorius Linas Klimavičius, Martin Berardi, Moog Medical Devices Group pirmininkas, Ingrida Bublienė, Lietuvos Prekybos biuro direktorė, adv. Jon P. Yormick, renginio organizatorius.

Rimo Musteikio nuotr.

Spalio 25 dieną, pietų metu, Buffalo Niagara Medical Campus, Buffalo mieste, New York valstijoje Lietuvos Prekybos biuro direktoriai Ingrida Bublienė ir Linas Klimavičius buvo pakviesti rengėjų, „The Economic Development Corporation for Erie County“ (ECIDA) ir advokato kontoros Jon. P.

Yormick vietos verslininkams padaryti pranešimą apie verslo galimybes Lietuvoje.

Susirinkę įmonių vadovai specialiai paruoštus pranešimus apie Lietuvą išklusė su dideliu susidomėjimu, nes apie kraštą ir verslo galimybes buvo mažai girdėję. Pristatyta buvo bendra informacija apie Lietuvos kraštą, pabrėžta

kvalifikuota darbo jėga, IT infrastruktūra, logistiniai privalumai, bei išryškinti konkretūs pažangiausi Lietuvos pramonės sektoriai: Biotech, IT, lazeriai, gamyba ir aptarnavimų centrai. Pagrindinis prezentacijos tikslas buvo supažindinti susirinkusius dalyvius su Lietuva, kaip idealia vieta investicijoms arba kaip

tiltu į NVS, BR ir ES rinkas.

Lietuvos Prekybos biuro pateikta informacija patvirtino bei pristatė Lietuvą kaip puikią šalį investicijoms.

Moog Inc. Medical Devices Group prezidentas Martin Berardi, kuris pasidalino apie savo kompanijos patirtį Lietuvoje. Moog, tai pasaulinio garso kompanija gaminanti produktus įvairioms rinkoms ir sektoriams: aviacijos, kosmoso ir gynybos gamybos bei medicinos. Moog Medical Devices Group, kurios būstinė yra Buffalo mieste, gamina infuzinius ir enterinius siurblius ir vartojimo įrankius, bei ultragarsinius jutiklius ir chirurginius antgalius. Prezidentas, šilčiausiai išsilavinusią darbo jėgą, puikią infrastruktūrą, puikią Lietuvos valdžios ir vietinių ekonomikos vystymo organizacijų paramą. Pasididžiavo ir nauju, modernišku Moog pastatu Vilniuje. Moog planuoja Vilniaus padalinio veiklą dar daugiau plėsti.

Po to buvo klausimai pranešėjams bei buvo užmegzti nauji ryšiai, kuriuos Lietuvos Prekybos biuras toliau vysto.

Vakare, Niagara Falls On The Lake mieste, Kanadoje, vyko pristatymas ir kitai gru-

pei. Tai buvo vakarienių metu, Jackson Triggs Niagara Estate Winery, kur susirinkę arti šimto verslininkų iš Kanados ir JAV. Šį renginį organizavo ir vedė Arlene White, direktorė „The Binational Alliance“. Susirinkusius pasveikino advokatas John J. Keenan ir pristatė Timothy Foster, vyriausią finansų direktorių iš Moog Medical Devices Group, kuris skaitė pranešimą apie jų investicijas Lietuvoje. Vėliau Lietuvos Prekybos biuro direktoriai pristatė verslo galimybes Lietuvoje. Andrew Fors, vienas iš partnerių Summer Street Capital Partners, kalbėjo apie jų investicinius projektus medicininė prietaisų srityje.

Tą vakarą buvo užmegzta dar daugiau naujų ryšių ir ne vienas JAV ir Kanados verslininkas reiškė rimtą susidomėjimą tiek Lietuvos rinka, tiek Lietuvos idealia geografine, logistine bei ekonomine situacija ieškant naujų klientų kaimyninėse šalyse. Ilgai buvo atsakinėjama į įvairius klausimus.

Džiugu, kad JAV firmos, investavusios Lietuvoje, tampa geriausios verslo mūsų ambasadorės. Lietuvos Prekybos biuras planuoja naujus renginius, pristatydami Lietuvą JAV verslininkams North Carolina ir California valstijose.

ANTANAS SMETONA TAUTINĖS VIENYBĖS IEŠKOTOJAS

Stasys Yla

Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje

III.

Šį planą paskubino įsitikinimas, kad **Vilniaus Žinios** ilgai neišilaikys. Tumas pasitikrino pas Vilniaus lietuvių kunigus (Viskantą, Kuklą, Kraujelį, Mironą), kaip jie žiūrėtų į tokį „tiltą“. Gavęs jų pritarimą, jis su Smetona 1907 m. pavasarį apsisprendė steigti bendrovę naujam laikraščiu leisti ir sudarė pradininkų būrelį, į kurį įtraukė J. Basanavičių, Dambrauską-Jakštą ir kitus. Bendrovė buvo pavadinta **Vilties** vardu ir paruoštas kvieslys su naujo laikraščio programa. Kvieslį paruošė Smetona, o Tumas su kviesliu aplankė žymesnius Žemaičių ir Sūduvos kunigus. Kaune buvo sušauktas bendrovės dalininkų susirinkimas, kuriame Smetona gyvu žodžiu pristatė visą reikalą. Jis užtikrina, kad **Viltis** remsis tautiškai krikščioniškais pagrindais.

Naujas **Vilties** laikraštis pasirodė 1907 spalio vidury, ir ėjo tris kartus per savaitę. Redaktoriumi pasirašė Smetona, bet jis dienom dirbo banke ir redakcijon ateidavo

vakarais. Faktinai **Viltį** redagavo J. Tumas, o šalia jo inž. K. Žalys ir L. Gira. Tumą po ketverių metų atšaukė vyskupas į Kauną, o jį pakeitė kun. F. Kemėšis. Vis dėlto, pasak M. Vaitkaus, „Smetonos autoritetas absoliučiai vyravo“ (**T. Sargas** 1952, N 2, 264). Jis laimėjo ne vieną bendradarbių iš buvusiųjų demokratų — A. Voldemarą, J. Kubilių, D. Bukontą, L. Noreiką, Kymantaitę-Čiurlionienę, J. Tubelį ir kitus. Tumas pritraukė nemažą bendradarbių kunigų. Nestigo bendradarbių ir reformatų, iš kurių žymiausias buvo M. Yčas.

„**Viltis**, pasak Smetonos, laikėsi daugiausia kunigų paramą“ (**N. Romuva** 1932, N 42, 890), nes iš pirmųjų 150 bendrovės dalininkų, kunigų buvo 138. Iš dalies dėl to, o labiau dėl pačios krypties **Lietuvos Ūkininkas** apskelbė **Viltį** kunigine bei klerikaline. Panašiai ją sutiko socialdemokratų **Žarija** ir naujai pasirodžiusios liaudininkų **Lietuvos Žinios**. Pastarosios kaltino (1909, N 8) valtininkus,

kad „jie išsižadėjo savo troškimų ir siekimų, po kojomis pamynė tai, ką vakar dar taip brangino; su įnirtimu griaua dar neseniai prakilnius ir šventus jiems idealus, bučiuoja savo priešų rankas, kad tik jiems geriau įtikėtų“.

Viltis laikėsi pozityvios krypties, bet nevalgė atsikirsti puolėjams. Pagrindiniai puolėjai buvo kairysis frontas, vadinamieji pirmeiviai. **Viltis** kedeno pirmeivybės pagrindus. „Pirmeiviai, Smetonos akimis, skiriasi nuo kitų lietuvių partijų visai kitu kuo (ne pažangumu ir ne demokratiškumu), o būtent — pasisavinta iš Vakarų ekonominio materializmo tikyba... Tą ekonomijos materializmo tikyba pirmeiviai skelbia mūsų gyvenime ir jau yra pagaminę jame ypatingą srovę, šią prasmę pirmeivybė jau nebe svetima Lietuvai, nors ji neturi jokios savitos politinės programos, kurioje atsispindėtų lietuvių reikalai. Pirmeiviai akla, be jokios kritikos, laikosi rusų kairiųjų partijų skverno“ (1912, N 132).

Kai **Lietuvos Ūkininkas** ir **Lietuvos Žinios** kaltino kunigus, kaip tamsybių apaštalus, Smetona gynė juos — „sodžiaus inteligentus“, dirbančius švietimo darbą, steigiančius mokyklas, kurias pirmeiviai, patys to nedarydami, tik trukdė (**Viltis** 1909, N

76). Kai anie kaltino katalikybę, kad ši palaužusi lietuviybę, Smetona rašė: „mūsų pačių krašte lietuvių atgijimas pirma pasireiškė katalikų bažnyčioje“ (**Viltis** 1908, N 67). Smetoną parėmė ir kiti valtininkai, anksčiau buvę demokratų. A. Voldemaras kedeno „pirmieviškąją pasaulėžiūrą“ (1910, N 1) ir „tamsybių apaštaltų“ darbą. (1910, N 65). J. Kubilius gynė prieš **Lietuvos Žinias** (1910, N 27) „tikybos reikalingumą“ (1910, N 42).

Kairiesiems demokratams šitai buvo skaudu. **Lietuvos Žinios** (1908, N 39) rašė: „**Viltis** kaltina visus pirmeivius bedievystėje, o tuo tarpu **Viltis** gina tikėjimą... Netyčia praslinko (prasiskleidė, Y) **Vilties** pirmeivių apsiaustas ir visame grynu me pasirodė davatkos dvasia ir būdas visus kaltinti bedievystėje... **Viltis** ‘vienybės’ trimitas užkimusiu balsu skelbia neteisybę apie pirmeivius, ji riša, bet ne ‘vienybės’, tikrai pražūtis ryšį ant pirmeivių kaklo, kad juos pasmaugtų“.

Kova už Vilniaus srities lietuviškumą

Viltis nuo pat pradžių pradėjo stiprią kovą už Vilniaus bažnyčių ir visos srities atlietuvinamą. **Židinys**, vertindamas šį darbą, po 25 metų rašė:

— Nuosaikiausia **Vilties** linija buvo kovoje už Lietuvos

rytų atlietuvinamą, šioje srityje ji su pavyzdingu uolumu, su nepalenkiamu griežtumu be atvangos kovojo. Kadangi lenkinimo banga ėjo daugiausia per bažnyčias, tai **Vilčiai** ir teko daugiausia susikirsti su Vilniaus vyskupijos kurija ir su atskirais kunigais. Čia jos nuopelnų mūsų tautai niekas negalėtų paneigti... Ši kova su lenkintojais, mūsų nusimanymu, ir yra didžiausias **Vilties** nuopelnas“ (1932, N 12, 423).

Kitaiptoji kova atrodė anuo metu, bent kai kuriems, ypač toliau esantiems nuo Vilniaus. Kad reikia kovoti su lenkinimu, abejonių nebuvo, bet ar tokiu tonu, kaip kartais vartojo **Viltis**? šį klausimą iškėlė Meškus (Just. Staigaitis) Seinų vyskupijos kunigų žurnale **Vadove** (1913, N 55). Jis rašė:

„Mums kaip tautai reikia gintis nuo pražūtis, kurią kai kuriose šalies vietose ir šiandien dar tebegrasina lenkystė. Bet tai tik kai kuriose Lietuvos vietose: rytų pakraščiuose ir miestuose. Vienok skaitydamas mūsų, ypač katalikiškosios pakraipos laikraščius, žmogus turi įspūdį, lyg kad lenkas išsižiojęs laukia praryti lietuvi. Ar nėra tai ta pati lenkų šmėklos liga, kuria serga rusų nacionalistai? Ar nėra tai tasai endekizmas, kurį mes teisingai prikaišiojame lenkų panpolonistams, tik iš kito galo?“ (**B. d.**)

CLEVELAND, OH

LIETUVIŲ DIENOS

Š.m. spalio 27-28 d.d., Clevelando apylinkės lietuvių bendruomenės taryba surengė „Lietuvių dienas“ – 150-tojo Maironio gimtadienio minėjimą. Jis įvyko šv. Kazimiero parapijos salėje. „Lietuvių dienų“ programa buvo trijų dalių: 1. A.a. architekto Vytauto Petrausko 42 dailės darbų paroda parapijos salėje. 2. 150-tojo Maironio gimtadienio minėjimas, kurio atlikėjai buvo Kauno dramos teatro aktorius Egidijus Stančikas ir sopranas Jūratė Švedaitė. 3. Romo Šležo knygos „Kovos keliu“ pristatymas „Gintaro“ restorane spalio 28 d. Prieš minėjimą, a.a. architekto-mėninko Vytauto Petrausko našlė Regina Petrauskienė lietuvių ir anglų kalbomis trumpai apžvelgė jos vyro meninį kelią.

„Lietuvių dienas“ stebėtinai punktualiai (7 v.v.) pradėjo LB Cleveland, OH skyriaus pirm. Algis Gudėnas, pasveikindamas visus atvykusius ir, be jokių įprastų ir nusibodu-

sių kalbų, pristatė šio vakaro menininkus: aktorių Egidijų Stančiką ir sopraną Jūratę Švedaitę. Egidijus Stančikas labai įdomiai kalbėjo apie Maironį kaip dvasininką, poetą, dramaturgą, lietuviškos sąmonės gaivintoją, kurio poezija yra ne tik skaitoma ir deklamuojama, bet ir dainuojama, apie jo džiaugsmus ir nusivylimus. Jo deklamuojamu Maironio poezijos ištraukų susirinkusieji klausėsi susikaupę.

Sopranas Jūratė Švedaitė, kompozitoriaus Jono Švedo anūkė, gimusi Vilniuje, bet dabar gyvenanti JAV, padainavo septynias Kačanausko, Kavecko, Sasnausko ir Naujailio dainas sukurtas Maironio, A. Mickevičiaus ir V. Sirijos žodžiams. Dainininkė savo programą užbaigė Maironio „Lietuva brangi“, pakviesdama į ją įsijungti ir susirinkusius. Dalyviai ją dainavo stovėdami. Tai buvo įspūdinga. Clevelando LB skyriaus kultūrinių reikalų atstovei Nomedai Vucianienei pakvietus visus atlikėjus į sce-

Iš k: Regina Petrauskienė, Clevelando LB skyr. pirm. Algis Gudėnas, prie mikrofono Nomedai Vucianienė, akompanuotoja, sol. Jūratė Švedaitė ir akt. Egidijus Stancikas. „Dirvos“ nuotr.

na, gražiu jiems skirtu padėkos žodžiu ir jų apdovanojimu gėlėmis.

Salėje nesimatė nei lietuviškos trispalvės, nei JAV vėliavos. Ar tai jau tapo „tradicija“? Nors minėjimo programoje buvo įrašyti visi aštuoni „Lietuva brangi“ posmai, susirinkusieji, nors ir norėdami,

negalėjo juos sekti, nes salėje buvo tamsu. Po minėjimo buvo proga vėl apžiūrėti dailės parodą, bet dėl nepakankamos šviesos, tai buvo neįmanoma. Be to, kūriniai neturėjo užrašų, pavadinimų. Nors programai pasibaigus buvo graži proga pabendrauti, pasigardžiuoti skanumynais ir pasidalinti

įspūdžiais, muzika buvo tokia garsi, kad nebuvo galima susikalbėti. Dėmesio rūpestingieji tėveliai: atidžiau prižiūrėkite vaikus, kad per renginius jie netriukšmautų ir nedrumstų šventinės nuotaikos. Džiugu, kad į šį minėjimą-parodą atvyko (net!) 110 asmenų.

Algirdas V. Matulionis

FLORIDA

Klubų pareigūnų rinkimai. Lapkričio mėn. 10 d., šeštadienį, 2 val. p.p. kviečiamas narių metinis rinkiminis susirinkimas, kuriame bus renkami 2013-tųjų metų Lietuvių klubo pareigūnai.

Visi nariai kviečiami dalyvauti šiame svarbiame susirinkime ir po jo pabendrauti prie vaišių. Pagal įstatuose numatytą vykdomųjų organų rinkimų tvarką, Klubu valdyba sudarė trijų asmenų nominacijų komisija – dr. Pranas Budininkas, Aurelijus Kilbauskas ir Aldona Stasiukevičienė. Raštiški kandidatų sutikimai turi būti įteikti nominacijų komisijai iki narių susirinkimo-lapkričio 10 d. Kandidato pareiškimo forma gaunama pas klubo sekretorę arba nominacijų komisijos narius.

Sezono pradžia. Šiais metais 2012-2013 metų veiklos sezono atidarymas rengiamas lapkričio 18 d., sekmadienį, su įdomia programa ir šventiniais pietų patiekalais. Pradžią 1:00 val. p.p. Auka 20 dol. Rezervuoti vietas pas Laimutę Alvarado Tel. 727-360-1064.

Kviečiame visus apylinkės tautiečius renginyje dalyvauti ir nuotaikingai pasitikti parvykstančius narius – „sniego paukštelius“.

Padėkos diena. Klubu nariai ir svečiai, kurie norėtų Padėkos dieną, ketvirtadienį, 11/22, atšvęsti ir papietauti klube, prašomi registruotis pas Laimutę Alvarado iki sekmadienio, lapkr. 18 d.

Saulutės lituanistinė mokykla. Amerikos Lietuvių

klube, St. Petersburg, sekmadienio rytais, vėl skamba vaikų juokas ir girdisi šurmuly. Kaip ir kiekvieną rugsėjį mažosios salės duris atvėrė Saulutės lituanistinė mokykla. Pasipildžiusi naujais mokiniais Saulutė dabar turi 3 mokytojas Rasa Kay, Jūratė Navickaitė, Renata Dvilaitė ir 19 mokinių, kurie yra išskirstyti į 3 klases. Saulutės mokytojai ir mokiniai šiemet nori ypatingai padėkoti lituanistinių mokyklų rėmėjams už nepaprastai brangias dovanas. Kazickų šeimos fondas, pagerbdamas Aleksandro Kazickienės (1920-2011) atminimą, Saulutės lituanistinės mokyklos projektams įgyvendinti paskyrė 3,000 dol. JAV LB Švietimo taryba pažadėjo 1,600 dol. Už šias lėšas Saulutės mokyklėlė galėjo pasamdyti naują mokytoją ir visas mokytojas siūsti pasitobulinti, kurti planus vaikų stovyklai ateinančiam vasarai ir šiuolaikinei technikai įsigyti. Mokytojos naudojami nauji kompiuteriu, vaikams bus rodomos mokomosios vaizdinės medžiagos, kurios buvo siunčiamos jau keli metai iš JAV LB Švietimo Tarybos ir mokytojų sukauptos. Mokyklėlė dėkinga Aurelijui ir Rimai Kilbauskams už panaudojimą jų interneto.

Mokytojos ir mokiniai negali atsидžiaugti naujomis mokymo priemonėmis. Iš Užsienio Reikalų Ministerijos mokyklėlė gavo 13 labai gražių Lietuvoje išleistų knygų „Labas“ rinkinį (viso 39 knygų!).

CHICAGO, IL

Didžiausią lietuvių bendruomenę JAV turinčiame Čikagos mieste lapkričio 7-10 dienomis koncertuos trimitininkas, improvizacinės muzikos atlikėjas iš Lietuvos Dominykas Vyšniauskas, mažuosius Vėjų miesto gyventojus linksmins Vilniaus šokio teatras „Dansema“.

Lapkričio 7 d. Europos džiaz festivalyje „European Jazz Meets Chicago“ Lietuvos generalinio konsulato Čikagoje kvietimu gros trimitininkas, improvizacinės muzikos puoselėtojas, daugelio nacionalinių ir tarptautinių konkursų bei festivalių laureatas Dominykas Vyšniauskas.

Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje bakalauro, o Amsterdamo aukštojoje menų mokykloje džiaz muzikos magistro laipsnį įgijusio, Niujorke bei Leipcige besistažavusio ir su pasaulinio garso atlikėjais koncertuojančio D. Vyšniausko dalyvavimą festivalyje, kuriame jis atstovaus Lietuvai, parėmė Užsienio reikalų ministerija.

Šeštajame kasmetiniame džiaz festivalyje Čikagoje lapkričio 7-8 d. dalyvaus net dešimties Europos valstybių

GAUSIAUSIAI LIETUVIŲ GYVENAMAME JAV MIESTE – MENININKŲ IŠ LIETUVOS PASIRODYMAI

Dominykas Vyšniauskas

atstovai, taip pat vyks džiaz improvizacijų vakarai, kuriuose muzikantai iš Europos gros kartu su kolegomis amerikiečiais.

Lapkričio 10-ąją generalinis konsulatas kartu su Čikagos lituanistine mokykla Jaunimo centre, kviečia į nemokamą Vilniaus šokio teatro „Dansema“ spektaklį vaikams „Pasaulio sutvėrimas“. Tai šiuolaikinio šokio pasakojimas 5-11 metų amžiaus vaikams, kuriame mažieji išvys savitą pasaulio sukūrimo istorijos interpretaciją.

Spektaklio choreografiją parėngė choreografė ir pedagogė Birutė Banevičiūtė, kuri lapkričio 9-osios vakarą taip pat ves

seminarą „Mokinių kūrybinės šokio raiškos ugdymas“.

Baigusi Vilniaus universitetą, įvairios šiuolaikinio šokio technikos, improvizacijos, kompozicijos ir šokio pedagogikos B. Banevičiūtė mokėsi JAV, Didžiojoje Britanijoje, Austrijoje, Italijoje, Olandijoje, Vokietijoje, Švedijoje, Lenkijoje bei Lietuvoje. Jos spektakliai rodomi įvairiuose tarptautiniuose šokio festivaliuose. 2007 m. B. Banevičiūtė pirmoji Lietuvoje pradėjo kurti profesionalius šiuolaikinio šokio spektaklius vaikams.

LR URM Informacijos ir viešųjų ryšių departamentas

PASITARIMAS DĖL S. DARIAUS IR S. GIRĖNO TRANSATLANTINIO SKRYDŽIO 80-MEČIO MINĖJIMO ČIKAGOJE

Lapkričio 12 d., pirmadienį, 6:30 val. vakaro Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629) rengiamas koordinacinis pasitarimas dėl S. Dariaus ir S. Girėno transatlantinio skrydžio 80-mečio minėjimo Čikagoje renginių. Susitikime

kviečiame dalyvauti organizacijas ir asmenis, planuojančius 2013 metais įgyvendinti jubiliejaus minėjimo projektus. Pasitarimu siekiama pasidalinti informacija apie planus, kad būtų išvengta kelių renginių tą pačią dieną, bei aptarti bendradarbiavimo galimybes.

Ketinančius dalyvauti ma-loniai prašome apie tai pranešti el. pašto adresu admin@ltconschi.org. Dėl papildomos informacijos kreipkitės telefonu 312-397-0382, trump. nr. 204.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

2010 m. lapkričio 22 d. Miknių-Pėtrėčių sodyboje Mėnaičių kaime (Radviliškio r.) iškilmingai atidarytas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) Tarybos 1949 m. vasario 16 d. nepriklausomybės deklaracijos paskelbimo memorialas. Memorialą sudaro atstatytas Lietuvos partizanų vyriausiosios vadovietės bunkeris, kuriame ir buvo pasirašyta 1949 m. Vasario 16-osios deklaracija, virš jo esantis klėtis ir šalia bunkerio pastatytas paminklas Lietuvos partizanams ir LLKS Vasario 16-osios deklaracijai atminti. Nė vienas iš aštuonių 1949 m. Vasario 16-osios deklaraciją pasirašiusių signatarų neišdavė juos saugojusių ir globojusių žmonių ir savo idealų. Nežinoma, kur ilsisi jų palaikai, todėl tikimasi, kad tinkamai sutvarkyta ši Lietuvai svarbi istorinė vieta taps ne tik 1949 m. vasario 16-osios deklaraciją pasirašiusių partizanų atminimo ženklui, bet ir amžinos pagarbos visų Lietuvos partizanų laisvės siekiams simboliu. Nuotraukoje Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė memorialo ir Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė atidarymo metu.

LR KAM nuotr.

LIETUVA TĘS PARTIZANŲ ATMINIMO ĮAMŽINIMĄ

Lietuvos Užsienio reikalų ministerija, reaguodama į niekinančius Rusijos diplomatų pasisakymus pokario partizanų atžvilgiu, pareiškė, kad Maskva nenori pripažinti istorinių tiesų ir taiko dvigubus standartus, o Lietuva savo ruožtu tęs laisvės kovų dalyvių atminimo įamžinimą.

„Lietuvoje niekam nekelia abejonių istorinis faktas, kad pokario rezistentai buvo laisvės kovų dalis, paremta tikėjimu, kad demokratinės valstybės padės susigrąžinti prarastą laisvę. Būtent todėl jų atminimo įamžinimas bus tęsiamas, o karo ir pasipriešinimo aukų atminimas bus deramai pagerbiamas“, - teigiama URM pareiškime.

Pasak ministerijos, Lietuva, „kaip suvereni valstybė, pasilieka sau teisę rašyti savo valstybės istoriją, tirti ir vertinti 20 amžiaus totalitarizmo nusikaltimus“.

„Spalio 29 d. Rusijoje minėta komunistinio totalitarizmo aukų diena, simbolizuoja ir Rusijos žmonių nuo šio režimo patirtas skriaudas, todėl Rusijos viešai skelbiami kaltinimai ir bandymai eilinį kartą apjuodinti rezistentus, vadinant juo kolaborantais, tik dar kartą parodo Rusijos atstovų iki šiol taikomus dvigubus standartus ir nenorą pripažinti istorines tiesas“, - teigiama Lietuvos diplomatų atsakyme.

„Stebina toks Rusijos URM išpuolis, ypač kai toks pareiškimas pasirodo mirusiųjų pagerbimo dienos išvakarėse“,

- priduria URM.

Rusijos URM oficiali atstovė spalio 30 d. pareiškė, kad Lietuvoje kovotojais už laisvę vadinami vietos fašistų kolaborantai.

„Gaila, bet ne pirmą kartą mes priversti susidurti su tuo, kad Lietuvoje, Europos Sąjungos valstybėje, bandoma peržiūrėti istorines realijas, susijusias su Antrojo pasaulinio karo įvykiais ir vietinius kolaborantus pateikti kaip „kovotojus už laisvę“, - sakė URM Informacijos ir spaudos departamento direktoriaus pavaduotoja M.V.Zacharova.

Taip diplomatė sakė, paklausta apie spalio 10 dieną Šilutės rajone atidengtą paminklą šalia atstatyto partizanų bunkerio Švėkšnos seniūnijoje. Diplomatės komentaras paskelbtas Rusijos URM oficialioje interneto svetainėje.

„Šiame kontekste tinkama būtų priminti, kad būtent šie nacių kolaborantai, atsakingi už dešimčių tūkstančių taikių gyventojų žūtį, aktyviai priešinosi Raudonajai armijai mūšyje su fašistais“, - teigė ji.

„Ypač ciniškai šis renginys atrodo tame fone, kad paminklo atidengimo dieną - spalio 10 -ąją - buvo minimos 68-osios Šilutės rajono išlaisvinimo iš fašistinių vokiečių grobikų metinės“, - sakė Rusijos atstovė.

Filosofas, istorikas ir politikos apžvalgininkas Kęstutis Girmius teigė, kad Rusijos diplomatės pareiškimas demonstruoja Maskvos nenorą atvirai

žvelgti į praeitį ir atskleidžia siekį juodinti Lietuvą.

„Dabartinė Rusijos valdžia, kaip ir sovietų valdžia, negali pripažinti, kad jie okupavo Lietuvą. Pavergtosios tautos turi teisę sukilti, priešintis, o lietuviai ilgą laiką nesijautė, kad jie būtų sovietų socialistinė respublika ir kaip nors pavaldūs“, - sakė K.Girmius, knygos „Partizanų kovos Lietuvoje“ autorius.

„Rusijos nenoras atvirai žvelgti į savo praeitį stublina. Manau, kad Rusijos yra nuoseklus tikslas juodinti Lietuvą, o lengviausias būdas juodinti yra viską susieti su tragiškais 1941 metų įvykiais“, - teigė K.Girmius.

Jo teigimu, paminklo atidengimas spalio 10 dieną yra visiškai suprantamas, nes tuo metu Lietuvoje vieną okupantą pakeitė kitas.

„Nėra jokio cinizmo, kad paminklas atidengtas spalio 10 dieną. Prieš 68 metus Lietuva nebuvo išlaisvinta ar išvadauta, o vienas okupantas - raudonasis, pakeitė kitą - rudąjį“, - sakė jis.

Prieš sovietų okupaciją kovoję Lietuvos partizanai, dar vadinami „miško broliais“, aktyviai veikė 1944-1953 metais. Šiuo laikotarpiu žuvo daugiau nei 21 tūkst. rezistentų, jų šeimų narių ir rėmėjų.

Sovietų diktatorių Josifas Stalinas taip pat atsakingas už daugiau nei 275 tūkst. Lietuvos gyventojų išvežimą į lagerius ir tremtį.

LR URM

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis lapkričio 1-ąją, Visų Šventųjų dieną, Senojo arsenalo (Taikomos dailės muziejaus) kiemelyje pagerbė už Lietuvos laisvę kovojusių žmonių atminimą. „Visų Šventųjų dieną prisiminkime pareigą pagerbti Nepriklausomybės idėjai savo gyvenimus paaukojusius žmones. Senojo arsenalo kiemelis ir jame kabanti memorialinė lenta kovojusiems 1863–1864 m. sukilime – vienas tokių istorinės atminties įprasminimo akcentų. Ši Žemutinės pilies teritorija, kurioje, kaip teigia Lietuvos istorinė tradicija, buvo palaidoti nužudyti sukilimo vadovai ir dalyviai, galėtų tapti dalimi tų Lietuvos piliečiams svarbių vietų, kurios tradiciškai pagerbiamos per Visų Šventųjų dieną ir Vėlines“, - teigė ministras.

Lietuvos parlamentas Seimo pirmininkės Irenos Degutienės ir užsienio reikalų ministro Audroniaus Ažubalio iniciatyva, atsižvelgiant į tai, kad 2013 metais sukanka 150 metų nuo 1863-ųjų metų sukilimo ir pažymint istorinę bei kultūrinę šio sukilimo reikšmę lietuvių, baltarusių ir lenkų tautoms, 2013-uosius yra paskelbęs 1863–1864 m. sukilimo metais.

Dėl uragano „Sandy“ Lietuvos generaliniame konsulate New York nėra elektros, nedirba pastatas, kuriame įsikūręs konsulas, lankytojai nėra priimami, sutrikęs laidinio telefono ryšys. Su konsulato darbuotojais galima susisiekti elektroniniu paštu arba mobiliais telefonais. Konsulatas nėra gavęs informacijos apie per audrą nukentėjusius Lietuvos piliečius, kuriems reikėtų konsulinės pagalbos. Primename, jog pirminė informacinė konsulinė pagalba teikiama Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje visą parą telefonu +370 5 236 2444, elektroniniu paštu pilieciai@urm.lt.

Lietuvos ambasadorius JAV Žygmantas Pavilionis su grupe Washington reziduojančių ambasadorių spalio 21 dieną Arkansas valstijos sostinėje Little Rock susitiko su 42-uoju JAV prezidentu Bill Clinton ir aptarė jo istorinį indėlį įtvirtinant laisvę ir demokratiją po Šaltojo karo bei dabartines tarptautines realijas. Ž. Pavilionis padėkojo B. Clinton už asmeninį indėlį įtvirtinant Lietuvos nepriklausomybę ir klojant pamatus šalies integracijai į euroatlantinę šeimą.

Linas Linkevičius – jau suderintas Lietuvos užsienio reikalų ministras. Taip paaiškėjo spalio 30 d. A.Butkevičius su prezidentė Dalia Grybauskaitė jau suderino kandidatūrą į užsienio reikalų ministrus. Juo taps Linas Linkevičius. „Prezidentė ankstesniuose pokalbiuose pageidavo, kad būtų paderintos finansų ministro ir užsienio reikalų ministro kandidatūros. (...) Nepasakyčiau, kad L.Linkevičius buvo prezidentės pasiūlytas. Aš pirmas šitą pavardę pasakiau, bet buvo teigiamas pritiriamas“, – sakė A.Butkevičius.

Lietuvos Seimo rinkimuose daugiausia mandatų iškovojo Socialdemokratų partijos vadovas Algirdas Butkevičius garantuoja, jog sukčiavimų kaltinami Darbo partijos vadovai aukščiausių postų valdžioje negaus. Žiniasklaidos realiausiu kandidatu į premjero pareigas laikomas politikas teigė, jog šiuo metu nauja atominė elektrinė Lietuvoje neturi būti statoma, o su Rusijos dujų milžine „Gazprom“ bus ne kariaujama, o kalbama diplomatine kalba.

Darbą baigiantis konservatorių vadovas ir dabartinės Vyriausybės vadovas Andrius Kubilius ragina socialdemokratų partijos vadą Algirdą Butkevičių nežlugdyti suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo projekto. Galimą būsimąjį premjerą A.Kubilius ragina labiau įsigilinti į energetikos problemas ir atskirti, kur yra Lietuvos, o kur – Rusijos susivienijimo „Gazprom“ interesai“.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasados Stokholme kartu su Švedijos gynybos tyrimų agentūra (FOI) spalio 30 dieną Stokholme surengė FOI parengtos Baltijos šalių saugumo bei apginamumo studijos pristatymą. Lietuvos ambasadoriaus Stokholme Eitvydo Bajarūno teigimu, labai svarbu, kad Švedijos ir kitų Šiaurės valstybių pareigūnai bei ekspertai rimtai diskutuoja Baltijos šalių saugumo ir gynybos klausimais. „Lietuva tvirtai remia vieną pagrindinių studijos išvadų, kad Šiaurės ir Baltijos šalys turi stiprinti bendradarbiavimą gynybos srityje, vis dėlto saugumas negali būti regionalizuotas, o NATO ir toliau išlieka esmine saugumą regione užtikrinančia organizacija“, – renginio dalyviams teigė E. Bajarūnas.

FOI parengtoje studijoje analizuojama Lietuvos, Latvijos bei Estijos saugumo ir gynybos politika, įvardijamos pagrindinės grėsmės ir keliamas klausimas dėl veiksmingiausios Baltijos šalių gynybos šių grėsmių akivaizdoje. FOI analitikai pažymi, kad Baltijos šalių narystė NATO ir ES yra esminis jų saugumą užtikrinantis veiksnys.

BŪTINA PAMATYTI „KITĄ SVAJONIŲ KOMANDĄ“

Su filmo režisieriumi Mariumi Markevičiumi (viduryje) po filmo peržiūros (iš k.): Viktorija Turapinaite, LR garbės konsulas Stanley Balzekas, jr. ir Gabija Steponėnaitė. *Loretos Timukienės nuotr.*

LR Generalinis konsulas Čikagoje spalio 19 d. pakvietė į sėkmingai per JAV kino teatrų keliaujančio filmo „Kita svajonių komanda“ („The Other Dream Team“) peržiūrą bei susitikimą su filmo režisieriumi Mariumi Markevičiumi. Į kino teatre „Century Centre Cinema“ vykusį filmo pristatymą gausiai susirinko ne tik lietuviai, bet ir amerikiečiai. Į susitikimą atvyko ir LR garbės konsulas Palm Beach Stanley Balzekas jaunesnysis, susirinkusius sveikino konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Po peržiūros žiūrovus pasivaišinti pakvietė vakaro rėmėjai „Litusco“, „Skambink pigiau“, „ziurektv.com“ bei restoranas „Kunigaikščių užėiga“.

Rugsėjo 28 d. JAV pradėtas rodyti filmas prieš tai pusę metų keliavo po tarptautinius festivalius. Garsiaame „Sundance“ kino festivalyje pelnė pagrindinį apdovanojimą geriausio dokumentinio filmo kategorijoje. Prie filmo populiarumo, be abejo, prisidėjo geri žiūrovų atsiliepimai ir teigiami žiniasklaidos vertinimai. „Kitai svajonių komandai“ kopti populiarumo laipteliais padeda ir tai, kad filmo herojai krepšininkai Arvydas Sabonis ir Šarūnas Marčiulionis turi daug gerbėjų visame pasaulyje. Šiuo dokumentiniu filmu susidomėjo tokios stambios JAV kino platintojų bendrovės kaip „Lionsgate“ ir „Film Arcade“.

Filmas turėtų įkvėpti žmones

Sunkūs okupacijos metai, trėmimai, apribojimai, sovietų kontrolė, pirmųjų nepriklausomybės žingsnių didvyriai, pasaulį pribloškęs Lietuvos sugrįžimas į olimpines žaidynes ir nugalėti didžiausi varžovai – visi šie Lietuvos istorijos vingiai tilpo JAV lietuvių M.

Markevičiaus filme „Kita svajonių komanda“.

Filmo dėmesio centre – 1992 m. olimpiada Barselonoje, kurioje Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė pirmą kartą žaidė už nepriklausomą Lietuvą ir iškovojo medalius. Nors jie buvo bronziniai, tą kartą pergale ir patiems krepšininkams, ir visai Lietuvai atrodė saldėsnė už auksą. Po ilgos Sovietų Sąjungos priespaudos keli krepšininkai visam pasauliui parodė, kad žemėlapyje yra tokia mažytė šalis Lietuva. Filme daug kalbama apie krepšinį, tačiau žaidėjų akimis taip pat parodytos kovos už nepriklausomybę, laisvę. Tuo pačiu pralinksmina šmaikštūs ir ironiški A. Sabonio, Valdemaro Chomičiaus ir kitų krepšininkų atsiminimai apie gūdžius sovietinius laikus.

Įdomi filmo dalis, pasakojanti, kaip JAV roko grupė „The Grateful Dead“ finansavo lietuvių krepšininkų kelionę į Barselonos olimpiadą. Krepšininkai ant garbingos apdovanojimų pakylės užlipo vilkėdami margus, kartu su „The Grateful Dead“ sukurtus marškinėlius su dedančiu į krepšį skeletu. Po filmo kalbant su režisieriumi jo paklausiau, ar iš tiesų žymieji mūsų krepšininkų marškinėliai gali keliauti į kosmosą. Marius nusijuokė – anot jo, nežinia, kaip gali nutikti, mat krepšininko Artūro Karnišovo draugas ateityje ruošiasi skristi į kosmosą ir žada pasiimti žymiuosius mūsų krepšininkų marškinėlius.

Filme matome ir vieną geriausių šių dienų Lietuvos krepšininką, Toronto „Raptors“ komandoje žaidžiantį Joną Valančiūną – jis gimęs nepriklausomybės laikais, yra jau laisvoje Lietuvoje užaugęs kartos atstovas. Pasak režisieriaus, buvo įdomu palyginti jo

sporto karjerą su A. Sabonio. Galima drąsiai sakyti, kad būtent A. Sabonio karta atvėrė duris šių dienų sportininkams. Kita vertus, pasaulis pasidarė daug mažesnis nei prieš 20 metų, kai krepšininkus užsienyje stebino net apelsinai ir bananai. Įdomu išgirsti ir buvusių Lietuvos krepšininkų varžovų nuomonę apie mūsų ryžtą, drąsą, užsispyrimą.

Sukrečiančių, jaudinančių, graudinančių ir šypseną keliančių kadru kupinoje juostoje režisierius parodo išsivadavimą iš geležinių sovietų gniaužtų per krepšinio prizmę. M. Markevičius teigė, kad šis trejetą metų kurtas filmas turėtų būti pavyzdžiu kitoms nepriklausomybės siekiančioms šalims ir įkvėpti žmones. JAV lietuvis sako su pasididžiavimu stebintis, kaip toli Lietuva nužygiavo per 20 nepriklausomybės metų. „Norėčiau, kad Lietuva taptų pavyzdžiu kitoms valstybėms. Jei mano filmą pamatytų Egipto ar Libijos gyventojai, galbūt ir jie pagalvotų, kad po keleto dešimtmečių padėtis jų šalyje gali pasikeisti į gerąją pusę“, – kalbėjo režisierius. Paklausus, ko šiandien reikia Lietuvai, kad po visą pasaulį išsibarsčiusi tauta susitelktų, kaip buvo prieš 20 metų, Marius sako, kad visų pirma mes turime išmokti didžiutis tikrai turime kuo.

„Serga“ už Lietuvą

Mariaus tėvai pasitraukė iš Lietuvos 1944 m., per Antrąjį pasaulinį karą. Mama yra kilusi iš Kauno, tėtis – iš Šakių. Jie susipažino atvykę į Los Angeles, tame mieste gimė Marius ir jo sesuo Zina. Paklausus, kaip pavyko taip gerai išmokti kalbėti lietuviškai, JAV lietuvis šypsodamasis

sako: „Nekalbu lietuviškai gerai, nes tėvų šneka kalbėti tenka retai. Kaip bebūtų, namuose lietuvių kalba man buvo pirmoji, nes lietuviškai kalbėdavomės ir su tėvais, ir su seneliais. Šeštadieniais lankiau lietuvišką mokyklą Los Angeles, šokau tautinius šokius, nors mieliau būčiau rinkęsis sportą, tačiau tėvai norėjo, kad mes išlaikytume savo šaknis, domėtumėmės savo kultūra.“

1976 m. gimęs režisierius prisimena, kaip žiūrėjo per CNN televiziją rodomus Sausio 13 įvykius. Nuo pat vaikystės jis žinojo Lietuvos istoriją – apie ją pasakodavo tėvai, girdėjo lituanistinėje mokykloje. Buvo įdomu, už ką šiandien „serga“ Marius, kai žaidžia Lietuva su Amerika. „Už Lietuvą“ – toks buvo jo atsakymas.

Žinia ne tik lietuviams

1992 m., kai vyko olimpiada, Marius buvo moksleivis ir labai mėgo krepšinį, domėjosi A. Sabonio, Š. Marčiulionio žaidimu. Jis labai džiaugėsi, kai 1988 m. Seulo olimpiadoje A. Sabonis, Š. Marčiulionis, R. Kurtinaitis, V. Chomičius kartu su Sovietų Sąjungos rinktinė iškovojo auksą. Paklausus, už kurią komandą jis tuomet sirgo, prisipažįsta, jog buvo sunku apsispręsti, nes labai mėgo Los Angeles „Lakers“ komandą ir daugelį kitų NBA klubų, tačiau žinojo, kad sovietų rinktinės pagrindą sudarė lietuviai. Kai jie laimėjo, laikraštyje „Los Angeles Times“ buvo išspausdinta lietuvių ketveriukės, vilkinčios raudonus marškinėlius, nuotrauka. Mokykloje Marius bandė paaiškinti, kad šie sportininkai – lietuviai, ne rusai, ir džiaugėsi jų sėkme. „Mano draugai nesuprato, kodėl aš džiaugiuosi jų pergale. Jiems atrodė, kad jei vilki raudonus marškinėlius, esi priešas – rusas. Draugai nežinojo, kad Sovietų Sąjungoje yra begalė skirtingų kultūrų ir jos nori kovoti prieš sistemą. Nuo tada manęs nepaliko mintis, kad aš turiu vakariečiams pasakoti apie Lietuvą“, – sakė M. Markevičius.

Pirmi žingsniai dokumentikoje

Kad Amerikoje gyvena filmų režisierius ir prodiuseris Marius Markevičius, iki šiol mažai kas žinojo. Apie jį imta kalbėti, kai šią žiemą garsiaame „Sundance“ kino festivalyje JAV jo sukurtas filmas „Kita svajonių komanda“ pelnė daug palankaus žiniasklaidos ir kino kritikų dėmesio.

M. Markevičius studijavo University of California Berkeley mieste, o UCLA School of Theater, Film and

Television įgijo magistro laipsnį. Jis yra prodiuseris 4 meninius filmus – kino juosta „Like Crazy“ praėjusiais metais „Sundance“ kino festivalyje pelnė Didįjį komisijos apdovanojimą. Filmas „Douchebag“ buvo pristatytas 2010 m. festivalio metu ir vėliau rodomas kino teatruose. „Kita svajonių komanda“ – pirmas dokumentinis filmas, kurį M. Markevičius režisavo.

Žvilgsnis į Lietuvą iš toliau

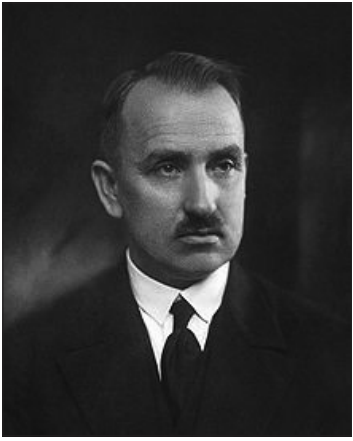
Pasak JAV lietuvių, daugiausia keblumų kilo dėl kelionių, kadangi buvo filmuojama ir Lietuvoje, ir Amerikoje. Nors režisierius yra kilęs iš Los Angeles, tačiau ten nebuvo nufilmuotas nė vienas kadras. Filmuodamas juostą Marius turėjo progą dažniau apsilankyti Lietuvoje, nors pas ten gyvenančius gimines jis buvo lankęsis ir anksčiau. Taip pat teko paprakaituoti, ieškant archyvinės medžiagos. Čia daug padėjo Lietuvos centrinis valstybės archyvas bei Lietuvos radijas ir televizija. Filme panaudota nemažai nuotraukų iš asmeninių archyvų, pagelbėjo fotografai Romualdas Požerskis ir Romualdas Rakauskas. M. Markevičius pasidžiaugė, kad nė vienas iš pašnekovų neatsakė kalbėti, visi su malonumu atsiminė tuos laikus ir įvykius.

Žiūrovams pasiteiravus, kiek kainavo filmo kūrimas, M. Markevičius juokavo: „Šiek tiek mažiau nei „Titanikas““. Legendiniai Lietuvos krepšininkai A. Sabonis ir Š. Marčiulionis drauge su Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentu Artūru Poviliūnu įkūrė specialų fondą „Basketball Future Foundation“ („Krepšinio ateities fondas“), kuris skirtas finansuoti filmo „Kita svajonių komanda“ kūrimą. Į klausimą, kodėl įkvėpiančią Lietuvos laisvės kelio istorija buvo sukurta ne Lietuvoje, o čia, Jungtinėse Valstijose, Marius sako, kad „žvelgiant į tuos pačius įvykius iš toliau, jie atrodo kitaip“. Be to, filmas skirtas ne tik Lietuvai, tačiau ir visam pasauliui.

Juk mes tokie, kitokie

Po filmo „Kita svajonių komanda“ premjeros žiniasklaidoje pasipylė teigiami atsiliepimai apie jį, o žiūrovai ėmė plūsti į pirmuosius seansus. „Manau, tai bus viena iš nedaugelio progų amerikiečiams susipažinti su Lietuva. Jiems patinka istorijos, kur mažesni kovoja prieš didesnius – savotiška Dovydo ir Galijoto dvikova. Daugiau medžiagos galėsite pamatyti DVD“, – teigė filmo režisierius. (Nukelta į 11 psl.)

SUŠAUDYTOJI VYRIAUSYBĖ

Ministras pirmininkas
P. Dovydaitis

Finansų ministras
J. Sutkus

Vidaus reikalų ministras
P. Aravičius

Krašto apsaugos ministras
J. Papečkys

Vidaus reikalų ministras
A. Endziulaitis

Vidaus reikalų ministras
Z. Starkus

Švietimo ministras
K. Jokantas

Susisiekimo ir užsienio reikalų
ministras V. V. Čarneckis

Šiomet sukanka 70 metų, kai Sverdlovskė buvo sušaudyti aštuoni 1918-1940 metų Lietuvos Respublikos Ministrų kabineto nariai - ministras pirmininkas Pranas Dovydaitis, vidaus reikalų ministras Petras Aravičius, Antanas Endziulaitis, Zigmą Starkus, susisiekimo ir užsienio reikalų ministras Voldemaras Vytautas Čarneckis, švietimo ministras Kazys Jokantas, krašto apsaugos ministras Juozas Papečkys ir finansų ministras Jonas Sutkus.

Jie palaidoti šalia Jekaterinburgo (buvęs Sverdlovskas) esančiame miške, buvusioje NKVD teritorijoje. Šioje vietoje bendruose kapuose palaidota per 20 tūkst. politinių represijų aukų, sušaudytų Sverdlovsko NKVD valdybos vidaus kalėjimo rūsiuose. Čia ilsisi ir 1942 metais Sverdlovskė sušaudyti 79 lietuviai, kurių atminimas iki šiol nėra įamžintas.

Suėmimas

Pranas Dovydaitis, Petras Aravičius, Voldemaras Vytautas Čarneckis, Antanas Endziulaitis, Kazys Jokantas, Juozas Papečkys, Zigmą Starkus ir Jonas Sutkus kartu su šimtais kitų Lietuvos valstybės tarnautojų, karininkų, policijos ir kitų pareigūnų, mokytojų, žurnalistų, politinių partijų ir visuomenės veikėjų bei verslininkų 1941 metų birželio 14 dieną buvo suimti Kaune, geležinkelio stotyje atskirti nuo šeimų ir įsodinti į A raide pažymėtus suimtiesiems skirtus prekinis (gyvulinius) vagonus. Šeimos įsodintos į

tremtiniais skirtus vagonus, pažymėtus raide B. Galutinai deportuojamųjų ešelonai suformuoti Naujosios Vilnios geležinkelio stotyje, į kurią buvo suvežti tremiamieji ir suimtieji iš visos Lietuvos. Naujosios Vilnios stotyje prie iš Kauno atvykusio suimtųjų ešelonu buvo prikabinoti dar keli vagonai su Vilniuje suimtais lenkais.

Iš pradžių minimi buvę Lietuvos ministrai buvo nuvežti į Ukrainą, į Starobelsko karo belaisvių lagerį (Starobellag), įkurtą buvusiam Starobelsko stačiatikių moterų vienuolyne, kuriame 1939-1940 metais buvo laikomi lenkų karo belaisviai.

Gario lageryje

Prasidėjus karui suimtieji skubiai susodinti į vagonus ir išvežti į Šiaurės Uralą - Gario lagerį, įkurtą Sverdlovsko srities Sosvos rajono Gario gyvenvietės apylinkėse (visas lagerio pavadinimas - SSRS NKVD Šiaurės Uralo pataisos darbų lagerio 10-ojo (Gario) skyriaus 1-ojo lagerio punkto 47-ojo kvartalo lagerio komandiruotė). Liepos pradžioje, atvežti į galutinę Šiaurės Urale Sosvos geležinkelio stotį, jie baržomis Sosvos upe nuplukdyti į Gario gyvenvietę ir pėsčiomis nuvaryti iki lagerio.

Į lagerį iš Starobelsko buvo atvežta apie 800 vyrų - per 250 lietuvių, 250 Vilniaus krašto lenkų ir pabėgėlių iš Lenkijos, 200 Lietuvos ir Lenkijos žydų bei 80 estų.

Lageris buvo įkurtas miške už 20 kilometrų nuo Gario gyvenvietės. Jį juosė aukšta

rašų tvora su spygliuota viela. Aplink tvorą - sargybinių šunų takas. Lageryje buvo du gyvenamieji barakai, suskirstyti į sekcijas - didelius kambarius-sales, kuriose buvo įrengti dviejų aukštų keturviečiai gultai. Nebuvo jokių čiužinių, pagalvių, anklodžių. Kaliniai miegojo tiesiog ant plikų gultų apsikloję savais drabužiais. Nebuvo elektros. Patalpas apšvietėsi balanso.

Lageryje kaliniai gyveno ypač sunkiomis sąlygomis. Juos vertė dirbti miško darbus po 12 valandų per parą - be tinkamų įrankių kirsti medžius, tampyti ir krauti į rietuves rąstus. Iki kirtaviečių kasdien tekėdavo eiti apie dešimt kilometrų. Buvo neįmanoma apsiginti nuo gausybės uodų ir kraujasiurblių muselių, nuo jų įkandimų tino kalinių veidai ir rankos. Žiemą sąlygos tapo dar labiau nepakeliamos - spaudė daugiau nei trisdešimt laipsnių šaltis, iki juosmens prisnigo sniego.

Tokiam klimatui kaliniai neturėjo pritaikytos aprangos ir apavo. Patrupinę paltus, iš skverną siuvosi pirštines, kepurės ir „kojines“ - vadinamąsias čiunes, ant kurių maudavosi iš liepų žievės nupintas vyžas. Neturintieji jokios tinkamos avalynės iš sandėlio gavo senus kareiviškus batus.

Kalinius maitino du kartus per dieną. Ryte - skysta, permatoma, dažnai be druskos sriuba, truputis košės ir 400 gramų šlapios duonos. Vakare - tik tokia pat sriuba. Nebegalintiems dirbti tekėdavo vos po 300 gramų duonos. Tik įvykdę nustatytą dienos normą

- priktę ir sutampę į rietuves 5 kubinius metrus medienos gaudavo po 600 gramų duonos. Tačiau tokių kalinių buvo nedaug - vos 10 procentų. Ir jie greitai nusilpo, nes gautas papildomas maistas ne kompensavo sunkiai dirbant išiekvotos energijos. Dėl maisto trūkumo jau rudenį prasidėjo badas. Rudenį dirbdami miške kaliniai valgė uogas ir grybus, žiemą - medžių pumpurus. 1942 metų vasario mėnesį lagerio medicinos komisija beveik visus kalinius pripažino tinkamais tik lengvam fiziniam darbui. Dažniausia diagnozė - išsekimas, miokarditas, avitaminozė.

Sanitarinės sąlygos lageryje taip pat buvo baisios. Pradžioje nebuvo nei šulinio, nei prausyklų. Trūko vandens. Jis statinėmis buvo atvežamas iš miško upelių ir naudojamas tik maistui. Dėl vandens trūkumo kaliniai nesiprausė ir nesiskuto išstisus savaites. Atsirado utėlių. Kovai su jomis buvo naudojamas žibalas, tačiau jis greit baigėsi. Lagerio lignonės „stacionaras“ teturėjo vieną kambarėlį su dviem metalinėm lovom. Nebuvo nei reikalingų vaistų, nei medicinos instrumentų. Prasidėjus avitaminozei kaliniai gydėsi pušų spyglių nuoviru. Atleisti sergantį kalinį nuo darbo gydytojai (patys iš kalinių) galėjo tik kaliniui turint aukštesnę nei 39 laipsnių temperatūrą.

Dėl nepakeliamai sunkių darbo ir gyvenimo sąlygų, šalčio ir bado pirmąją žiemą lageryje mirė trečdalis lietuvių ir lenkų, beveik visi estai.

Tardymai

Pirmieji kalinių tardymai prasidėjo 1941 metų lapkritį. 1942-ųjų vasarį į lagerį atvyko Sverdlovsko srities NKVD valdybos operatyvinė tardymo grupė, vadovaujama valstybės saugumo jaunesniojo leitenanto Sarapulovo. Ši grupė, dalyvaujant SSSR prokuratūros prokurorui Voroninui, kaliniams pradėjo tardymo bylas bei tęsė jų tardymą. Tardytojus labiausiai domino kalinių kilmė, buvusios pareigos, jų priklausymas „kontrevoliucinėms nacionalistinėms buržuazinėms“ partijoms ir visuomeninėms organizacijoms, „karinei-fašistinei“ Šalių sąjungai, gauti valstybės apdovanojimai. Tardymas buvo atliekamas supaprastinta tvarka. Po dviejų ar trijų apklausų pagal Rusijos SFSR baudžiamojo kodekso 58 straipsnio 13 dalį buvo pateikiami kaltinimai - aktyvi kova su revoliuciniu judėjimu ar priklausymas kontrevoliucinei partijai.

Surinkta medžiaga buvo perduota Sverdlovsko srities NKVD valdybai, kurioje darbavosi Lietuvos SSR enkavėdistai - Panevėžio apskrities skyriaus operatyvinis įgaliotinis Kirjanovas ir to pat skyriaus tardytojas Vilemas bei Latvijos SSR enkavėdistų grupė. Jie kūrė kaltinamąsias išvadas ir siūlė bausmes - sušaudyti arba skirti 5, 8 ar 10 metų laisvės atėmimą. Kaltinamosios išvados, patvirtintos Sverdlovsko srities NKVD valdybos viršininko ir srities prokuroro, buvo perduotos SSSR NKVD Ypatingajam pasitarimui, kuris nedalyvaujant kaltinamiesiems, liudytojams ir gynėjams, sprendė kaltinamųjų asmenų likimą. Kiekviename posėdyje buvo nagrinėjamos šimtų kaltinamųjų bylos - Ypatingasis pasitarimas tiesiog formaliai patvirtindavo NKVD kaltinamojoje išvadoje pasiūlytą bausmę.

1942 metų birželio 20 dieną SSRS NKVD Ypatingojo pasitarimo nutarimu P. Aravičiui, o 1942 metų birželio 27 dieną - K. Jokantui ir Z. Starkui buvo skirta aukščiausia bausmė - sušaudymas. Jie iš lagerio buvo etapuoti į NKVD Sverdlovsko kalėjimą Nr. 1, kuriame buvo mirtininkų kaupimo punktas, o 1942 metų rugpjūčio 25 dieną pervežti į Sverdlovsko srities NKVD valdybos vidaus kalėjimą ir tą patį dieną čia sušaudyti. Kartu su jais sušaudytas žurnalistas Antanas Dėdelė, pulkininkas Viktoras Engleris, studentas Jurgis Česonis, policijos pareigūnas Petras Kanauka, mokytojas Edvardas Lenkauskas, policijos pareigūnas Mykolas Minderis, (Nukelta į 11 psl.)

RENGINIŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 11 d., sekmadienį – po visų Mišių Šv. Kazimiero svetainėje vyks blynų pusryčiai. Be įprastų blynų bus ir kitų patiekalų. Rengia Šv. Kazimiero parapija.

LAPKRIČIO 17 d., šeštadienį, Lietuvių klube vyks stalo teniso mėgėjų turnyras. Kviečiame visus mėgstančius žaisti stalo tenisą skambinti Edmundui Čapui tel. (216)-712-6187.

2013 m.

BALANDŽIO 6 d., šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos **Atvirkštinės loterijos vakaras**. Vakaronės vieta bei laikas bus paskelbtas vėliau.

(Atkelta 11 psl.)

SUŠAUDYTOJI...

mokytojas Adomas Mitkus, valdininkas Aleksandras Pleskačiauskas, policijos pareigūnas Antanas Sapetka, pulkininkas Antanas Urbelis.

1942 metų lapkričio 4 dieną čia buvo sušaudytas ir Nepriklausomybės Akto signataras, buvęs ministras pirmininkas P.Dovydaitis.

Lietuvių gelbėjimo komitetas

Karo pradžioje SSSR NKVD nurodymu visoje Sovietų Sąjungoje buvo „imtas aktyvių priemonių“ atskleidžiant ir sunaikinant kontrrevoliucines sukilėlių organizacijas. 1941-1944 metais NKVD lageriuose buvo atskleistos 603 tokios organizacijos, suimta ir sušaudyta 4640 šių organizacijų narių. Visiems buvo pateiktas vienodas kaltinimas - ginkluoto sukilimo rengimas, siekis užgrobti ginklus ir pereiti vokiečių fašistų pusėn. Tokios sukilėlių organizacijos buvo nustatytos beveik visuose NKVD lageriuose.

1942 metų sausio mėnesį iš Gario lagerio paleidžiamų amnestuotų kalinių gavę parodymus, kad lageryje veikia kontrrevoliucinė organizacija - Lietuvių gelbėjimo komitetas, enkavėdistai suėmė A.Endziulaitį, J.Papečkį, J.Sutką, V.V.Čarneckį ir dar vienuolika lietuvių, kalinių tame lageryje. Juos Sverdlovsko srities NKVD valdyboje tardė Latvijos ir Lietuvos enkavėdistai, vadovaujami Latvijos SSR NKVD Tardymo dalies viršininko padėjėjo valstybės saugumo leitenanto Suchovo. Tardant dalyvavo Sverdlovsko srities NKVD valdybos Kontržvalgybos skyriaus viršininko pavaduotojas vals-

tybės saugumo leitenantas Gribanovas, Lietuvos SSR Panevėžio apskrities skyriaus tardytojas Vilemas, Latvijos SSR NKVD Tardymo dalies vyr. tardytojas valstybės saugumo jaunesnysis leitenantas Pamazkov, tardytojai Ščemelio ir Broliš, Latvijos SSR NKVD Aizputės apskrities skyriaus viršininkas Šalms, Valmieros apskrities skyriaus viršininkas Rozenšteins. Tardytojams kankinant pavyko palaužti tardo muosius ir išgauti iš jų norimus prisipažinimus. Kaltais neprisipažino tik J.Papečkys ir Tadas Aleknavičius-Alekna. Visi tardomieji buvo apkaltinti vykdę lageryje antisovietinę agitaciją, sukūrę nelegalią kontrrevoliucinę sukilėlių organizaciją - Lietuvių gelbėjimo komitetą, kuris vokiečių kariuomenei artėjant prie Uralo turėtų organizuoti lageryje ginkluotą sukilimą, nuginkluoti sargybą, pagrobti ginklus ir maisto atsargas, išlaisvinti kalinius ir pereiti į vokiečių kariuomenės pusę. Dar jie buvo kaltinami, kad, rengdami ginkluotą sukilimą, iš buvusių Lietuvos policininkų ir šaulių lageryje kūrė kovinius sukilėlių būrius, rengė kalinius aktyviai kovai su sovietų valdžia.

1942 metų spalio 17 dieną SSRS NKVD Ypatingasis pasitarimas juos nutarė sušaudyti. 1942-ųjų lapkričio 4 dieną Sverdlovsko srities NKVD valdybos vidaus kalėjime buvo sušaudyti V.V.Čarneckis ir J.Papečkys, 1942 metų gruodžio 10 dieną - A.Endziulaitis ir J.Sutkus. Kartu su jais buvo sušaudyti pagal tą patį bylą nuteisti T.Aleknavičius-Alekna, Vytautas Bičiūnas, Aleksandras Ignatavičius, Jurgis Kubilius, Gecelis Perelšteinas, Antanas Pranaitis, Otonas Kacėnas, Jonas Kalnėnas, Ignas Slabšys,

(Atkelta 9 psl.)

BŪTINA PAMATYTI...

rius, kuris atskleidė, jog buvo surinkęs 100 valandų filmuotos medžiagos.

Sulaukus tokio palankaus žiūrovų ir kino kritikų vertinimo, paklausėme, ar negalvojama apie filmo tęsinį. „Jeigu lietuviai Brazilijoje laimėtų auksą“, – sakė pašnekovas. Jis sako, kad apie kiekvieną iš filme rodytų krepšininčių būtų galima sukurti atskirus filmus. Režisierius tikisi, kad filmas „Kita svajonių komanda“ bus rodomas ir per televiziją, pristatomas universitetuose, mokyklose, lietuvių bendruomenėi.

Žiūrovų nuomone – neeilinis filmas

Buvo įdomu išgirsti žiūrovų vertinimą – savo mintimis apie „Kitą svajonių komandą“ dalijasi Viktorija Turapinaitė, kartu dalyvavusi mūsų pokalbyje su režisieriumi.

Nors jau buvau girdėjusi apie filmą „Kita svajonių komandą“, per daug nieko nesitikėjau. Maniau, bus eilinis filmas apie sportą, pagardintas hollywoodiniu prieskoniu (kadangi kūrėjas – iš Los Angeles). Tačiau išėjau sužavėta. Viskuo! Kaip drąsiai pasirinkta tema, kaip iš seniai ir giliai „užkabinta“ Lietuvos istorija, kaip skoningai pajaukta. Pirmiausiai norėjosi tai pasakyti pačiam filmo autoriui ir režisieriui, nes jis filmo pradžioje, kaip man pasirodė,

Povilas Šilbajoris.

Sverdlovsko enkavėdistai galėjo pasigirti puikiai įvykdę vadovybės užduotį - nustatę ir likvidavę Gario lageryje veikusią didelę ir pavojingą „lietuvių kontrrevoliucinę sukilėlių organizaciją“. Ne paslaptis, kad enkavėdistai siekdami geresnių darbo rezultatų klastojo bylas, kankino suimtuosius. Generolas leitenantas Timofėj Borščiov, 1941-1948 metais vadovavęs Sverdlovsko srities NKVD-MGB valdybai, už suimtųjų kankinimus pats buvo suimtas, nuteistas ir 1955 metais sušaudytas.

Sverdlovsko srities NKVD valdybos vidaus kalėjimo rūsiuose sušaudyti pasmerktieji buvo laidojami NKVD priklausiusioje teritorijoje, 45 metrų ilgio, 4 metrų pločio ir 2 metrų gylio grioviuose. 1996 metais šioje vietoje, šalia automagistralės Jekaterinburgas-Maskva 12-ojo kilometro, pastatytas politinių represijų aukų memorialinis kompleksas, kur įrašytos 18,500 stalinizmo aukų pavardės, tarp jų, deja, minėtų lietuvių pavardžių nėra...

LŽ

gana nedrąsiai atidavė savo kūrinį mūsų teismui. Mariau, tikrai nuostabus, įdomus, informatyvus ir vertingas filmas. Jis gali tapti ne tik pramoga, bet ir puikia mokomąja medžiaga jaunimui.

Nustebino tai, kad filmo žiūrovai buvo ne tik lietuviai. Mačiau amerikiečių, kurie ryte rijo vaizdus ekrane, o kartais net ir verkė. Labai rūpėjo paklausti, kokia jų nuomonė apie filmą, kodėl jie pasirinko būtent šį filmą, kai kino teatruose tikrai yra iš ko rinktis. Mes žinome visą filmą rodomą istoriją, pažįstame krepšininčius, tačiau kas traukė amerikiečius žiūrovus, ar buvo suprantama, kas ir kodėl vyksta, ar buvo įdomu žiūrėti?

Pakalbinau vieną merginą. Visai nenustebau, kad ji yra žurnalistė, atėjusi į filmą, pakviesta draugės lietuvės. Štai ką ji sakė: „Žiūrėdama filmą jaučiausi taip, tarsi žiūrėčiau ne tik filmą apie krepšinio komandą, bet ir sekčiau epinės poemos įvykius. Žavėjo žaidėjų drąsa ir stiprūs charakteriai, kuriuos jiems teko parodyti, akis į akį susidūrus su KGB. Tikiuosi, kad daugelis amerikiečių vaikų turės progą pamatyti šį filmą ir bus įkvėpti jo. Be to, matant Lietuvos žmones, naktį stovinčius prieš rusų tankus, akyse kaupėsi ašaros.“

Įdomu tai, kad filmas šiai merginai padėjo suprasti jos draugų lietuvių būdą. Tai sakydama ji turėjo galvoje lietuvių užsispyrimą, ryžtą ir tylų tikslo siekimą.

Pakalbinau ir porą pokario išeivijos atstovų. Jie, kaip ir aš, buvo sužavėti filmu. Džiaugėsi, kad autorius įtraukė istoriją apie trėmimus į Sibirą. Sakė, kad jis labai drąsiai panaudojo ištraukas iš JAV prezidento Ronald Reagan kalbos, kurias jie prisimena matę per televiziją. Dauguma amerikiečių toli gražu nesuprato juokelio apie automobilio pirkimą ir

„DIRVAI“ AUKOJO

G.Mačys, Cleveland, OH	100
I.Vileniškis, Wayland, MA	100
K.Ripskis, Phoenix, AZ	45
R.Tamulionis, St. Pete., FL	45
V.Ramūnas, Willoughby, OH	25
N.Juškenas, Clev. Hts., OH	20
D.Saladžius, Alpharetta, GA	20
A.Biliūnas, Cleveland, OH	17
J.Kartanas, Omaha, NE	10
M.Karaska, Fredericksburg, VA	8
A.Kazlauskas, Orland Pk., IL	5
G.Armalis, Baltimore, MD	3
G.Aukštuolis, Richmond Hts, OH	3
S.Valukas, New Haven, CT	3
V.Stankus, Euclid, OH	2
R.Zorska, Univ. Hts., OH	2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

santchniką sovietiniais laikais. „Galbūt po šio filmo jiems bus šiek tiek aiškiau“, – juokavo mano pašnekovas.

Iš visų mano draugų, su kuriais teko šnekėtis apie filmą, išgirdau tik vieną neigiamą nuomonę. Tiesa, tai buvo prieš tai, kai pati ji pamačiau. Vyrukas sakė: „Jei tau nepatinka krepšinis, nėra ko eiti – daugiau ten nieko ir nepamatysi.“ Keista – pagalvojau pamačiusi filmą, aš jame įžvelgiau daug daugiau nei tik krepšinis. O ir kaip gali nepatikti krepšinis, jei esi užaugęs Kaune „Žalgirio“ klestėjimo laikais!

Visiems, kurie dar nematė filmo, labai siūlau tai padaryti. Taip, jis pasirodys DVD, bet visai kas kita, kai sėdi salėje, pilnoje tokių pačių, kaip ir tu – norinčių, kad kuo daugiau žmonių, kuo daugiau šalių išgirstų mūsų istoriją, siekiančių suprasti, kodėl mes tokie, kitokie.

Loreta Timukienė

Jekaterinburgo politinių represijų aukų memorialas. Lietuviškų pavardžių čia nėra...

LIETUVOS LEDO RITULIO RINKTINĖ ATRANKOJE Į SOČIO OLIMPIADĄ VILČIŲ NEPUOSELĖJA

Lietuvos nacionalinė vyrų ledo ritulio rinktinė Elektrėnų ledo rūmuose pradeda pasiruošimą atrankos turnyrui dėl teisės žaisti 2014 metų Sočio (Rusija) žiemos olimpinėse žaidynėse.

Lapkričio 9-11 dienomis Budapešte (Vengrija) vykstančiame G grupės atrankos turnyre Lietuvos komandos varžovėms bus Vengrijos (lapkričio 9 d.), Olandijos (lapkričio 10 d.) ir Kroatijos (lapkričio 11 d.) rinktinės. Į tolimesnį - lemiamą olimpiados atrankos etapą - pateks tik grupės nugalėtojai.

Lietuvos rinktinės naujasis treneris vokiečių Bernd Haake iš išplėstinio bemaž 40 ritulininkų sąrašo į treniruočių stovyklą pakvietė 27 žaidėjus ir tris vartininkus.

Rinktinėje nebus penkių užsienyje rungtyniaujančių ledo ritulininkų, kurie į Lietuvą neatvyks dėl įvairių priežasčių. Mindaugas Kieras ir Darius Pliskauskas liks Anglijoje padėti traumų kamuojam savo klubui. Tačiau M. Kieras, D. Pliskauskas bei Kazachstane žaidžiantys Arnoldas Bosas, Donatas ir Tadas Kumeliauskai pažadėjo padėti rinktinėi 2013 metų pasaulio čempionate.

Rinktinėje nebus ir New Jersey „Devils“ klubui priklausančio Dainiaus Zubraus, kuris dėl lokauto NHL lygoje neturi galiojančio draudimo ir todėl negali padėti rinktinėi.

Turnyrui Vengrijoje treneris turės atrinkti 20 žaidėjų ir 2 vartininkus. N. Ališauskas (Liepojos „Metalurgs“,

Latvija), A. Rybakovas, A. Fiščevas (abu - HC „Baltica“, Vilnius), M. Armalis („Mora“ IK, Švedija), P. Verenis („Metalurgs“, Latvija), D. Bogdziulis ir A. Bendžius („Ilves“, Suomija) prie rinktinės prisidės lapkričio 5-6 dienomis. Šie ledo ritulininkai garantuoti dėl vietos rinktinėje.

B. Haake savo iniciatyva ruošiasi aplankyti ir asmeniškai pabendrauti su visais pajėgiausiais ledo ritulininkais, žaidžiančiais užsienyje. Treneris Švedijoje stebėjo 20-mečio rinktinės vartininko Manto Armalio žaidimą, Anglijoje lankėsi M. Kiero ir D. Pliskausko klubo rungtynėse, o praėjusį savaitgalį stebėjo Latvijoje žaidžiančius Povilą Verenį ir Nerijų Ališauską. Lapkričio pabaigoje treneris jau suplanavo kelionę į Kazachstaną, kur stebės Tado ir Donato Kumeliauskų bei Arnoldo Boso ginamo Temirtau „Arystan“ klubo rungtynes.

„Rinktinėi ypatingų tikslų nekeliamo. Formuojame ateities komandą. Norime gerai pasiruošti 2013 metų pasaulio čempionato I diviziono B grupės kovoms Donecke (Ukraina). Tad šis olimpinis turnyras - puiki proga pereiti prie kokybiškai naujos rinktinės. Naujasis rinktinės treneris dirba ateities tikslams. Tačiau tai nereiškia, jog Vengrijoje rinktinė nekovos. Kausimės visose rungtynėse ir dėl kiekvienos galimybės iškovoti pergalę“, - prieš rinktinės treniruočių stovyklą kalbėjo Lietuvos ledo ritulio federacijos generalinis sekretorius Vaidas Budrauskas.

LIETUVOS SPORTO BIUDŽETAS KITAMET SUMAŽĖS DAR KELIAIS MILIJONAIS LITŲ

Lietuvos Seimui spalio 30 d. pristatydama kitų metų Lietuvos biudžetą, finansų ministrė Ingrida Šimonytė teigė, jog tai bus toks biudžetas, dėl kurio niekam nereiks sukti galvos - kam ir kiek sumažinti asignavimus. Esą, visos valstybės gyvenimo sritys 2013-aisiais tikrai gaus šių metų asignavimus.

Tačiau biudžeto projekte šalies kūno kultūrai ir sportui kitamet ir vėl bus sumažintas finansavimas - Kūno kultūros ir sporto departamentas (KKSD) šalies sportinei veiklai gaus 78 mln. 862 tūkst. litų - 5 mln. 630 tūkst. litų mažiau nei šiemet.

Šiemet sporto biudžetas siekė 84,5 mln. litų, dėl šalyje vykusio Europos krepšinio čempionato 2011 metais Vyriausybė sportui skyrė 118 mln. litų, o 2010-aisiais - 98 mln. Lt. „Aš negaliu dar pasakyti, kad sporto biudžetas sumažės. Jis turi tendenciją sumažėti, tačiau viliamės, kad pasiseks įrodyti savo tiesas ir išlaikyti turimus

Beje, B.Haake itin rimtai ėmėsi darbo Lietuvos rinktinėje. Treneris į Lietuvą atvežė naujų aprangų ir inventoriaus, surado rėmėjų, kurie rinktinę parėmė finansiškai. lapkričio 3 d. į Lietuvą atvyko vokiečio asistentas iš Italijos Daniel Schieder-Goler, kuris dirbs su vartininkais.

Lietuvos ekipa, prieš išvykdamą į Vengriją, sužais dvi kontrolines rungtynes. Lapkričio 2 dieną (19.50 val.) ir lapkričio 3 dieną (12.50 val.) Elektrėnų ledo rūmuose Lietuvos rinktinės varžovė bus Baltarusijos jaunių (U-18) rinktinė.

pinigus sportui.

Sakysime taip: realiai mes per Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondą (KKSRF) šalies sporto reikmėms gausime 885 tūkst. litų daugiau nei šiais metais, tačiau mums iš sporto biudžeto Finansų ministerija išbraukė 2 mln. 174 tūkst. litų - pinigus, kurie buvo skirti šių metų renginiams.

Bet ir kitamet vyks ne vienerios rimtos sporto varžybos ir mes turėsime tam skirti lėšų“, - teigė Kūno kultūros ir sporto departamento (KKSD) direktorius Klemensas Rimšelis.

Finansų ministerija iš kitų metų KKSD asignavimų išbraukė šią vasarą įvykusiems renginiams - TAFISA žaidynėms ir pasaulio jaunimo iki 23 metų irklavimo čempionatui - skirtus 2 mln. litų. Dar 174 tūkst. litų valstybė buvo skyrusi galutiniam abejotinų TAFISA žaidynių licencijos apmokėjimui.

Kaip teigė K. Rimšelis, kitais metais valstybė turės prisidėti prie kelių tarptautinių renginių Lietuvoje: pasaulio lietuvių sporto žaidynių ir planetos jaunųjų (iki 18 metų) irklavimo čempionato. „Reikia aiškiai pasakyti, kad tas beveik 6 mln. litų biudžeto „susitraukimas“ nėra tiesioginis sporto pinigų sumažėjimas. Pagal 2013 metų biudžeto projektą, valstybines rentas nusipelnusiems sportininkams numatyta skirstyti jau nebe per KKSD, o per Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją. Dėl to iš šalies sporto biudžeto „atimama“ 4,4 mln. litų. Bet vis tiek jie buvo numatyti rentoms ir kas jas dalins - nėra svarbu“, - aiškino KKSDS vadovas.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. - Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SAŠKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)